

Aprobat

Consiliul de administrație,

Centrul Educațional PRO DIDACTICA

„25” septembrie” 20

Centrul Educațional PRO DIDACTICA

CURRICULUM

la disciplina

”PSIHOPEDAGOGIE”

AUTORI:

Viorica Goraș-Postică dr. hab., prof. univ.

Daniela Pădure, lector univ.

Moga Ecaterina, dr., lector universitar

CHIȘINĂU, 2020

I. PRELIMINARII

Curriculumul este conceput ca un document reglator proiectat în baza reperelor teleologice și curriculare. Centrarea pe cursant și pe experiența sa profesională, conturarea și integrarea componentelor de bază ale actului educațional: obiective, competențe, conținuturi, strategii didactice și strategii de evaluare sunt accentele cheie. Disciplina face parte din sistemul științelor educației și este orientată spre formarea competențelor privind proiectarea și realizarea procesului educațional, oferirea cursanților unor instrumente cognitive și aplicative care să le permită abordarea riguroasă, obiectivă, exigentă și critică a fenomenului educațional, depășirea “pedagogiei simțului comun” și accesul la competențe profesionale întemeiate pe datele științei.

Acest curs va contribui la susținerea cu succes a interviului de performanță de la atestare, dar și ca bază pentru activitatea pedagogică la clasă și cea didactică specifică, în calitate de formator a adulților din diferite domenii.

Ca știință socio-umană, pedagogia studiază educația la nivelul funcției și a structurii sale specifice prin metodologii de cercetare particulare, care vizează descoperirea și valorificarea unor legități, principii și norme de acțiune specifice. Abordarea problemelor fundamentale ale pedagogiei presupune explicarea și înțelegerea conceptelor de bază ale domeniului, care pot fi aplicate, analizate, sintetizate, apreciate critic la nivelul științelor educației considerate fundamentale. În acest domeniu se include:

1. Teoria generală a educației, cu fundamentele pedagogiei și teoria educației
2. Didactica generală sau teoria și metodologia instruirii;
3. Teoria și metodologia curriculumului, care are ca obiect de studiu specific: proiectarea, realizarea și dezvoltarea activităților de educație și instruire organizate la nivelul sistemului și al procesului de învățământ;
4. Teoria și metodologia cercetării pedagogice, ce are ca obiect de studiu specific: evidențierea fundamentelor epistemologice ale domeniului și a strategiilor de inovare necesare activităților organizate la nivelul sistemului și al procesului de învățământ.

Curriculumul dat oferă designul sumar al unui posibil demers didactic, cu caracter general, posibil de adaptat la diferite contexte de învățare. Un demers aparte va fi construit de cei care predau, în cazul în care persoanele adulte formate nu au făcut un curs sistematic de pedagogie la facultate, fiind venite în domeniul educației din alte sfere și cu totul altă abordare, la baza acestui concept, se va face atunci când se vor forma pedagogii de profesie. Evident că demersul dat se va realiza după o analiză de necesități, or, niciun curs de formare continuă nu va putea oferi integral programul dat, ci, selective, în funcție de nevoile și interesele grupului țintă.

Obiectivele generale, ca intrări, definiții pentru cuprinderea ariei conceptuale desemnate de pedagogia generală, de manieră aplicativă, vor include: identificarea bazelor teoretice și

metodologice ale sistemului de științe ale educației; definirea conceptelor cheie ale științei pedagogice; determinarea problemelor fundamentale ce apar în cadrul științelor educației; cunoașterea tendințelor în dezvoltarea teoriei și practicii educaționale; analiza și generalizarea fenomenelor și proceselor educaționale; aplicarea cunoștințelor teoretice în situații educaționale concrete; elaborarea diferitor tipuri de proiecte de activitate educațională; efectuarea de cercetări individuale și de grup a unor probleme pedagogice; elaborarea lucrării pentru gradul didactic și a raportului de autoevaluare.

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Forma de învățământ (zi, f/f, la distanță)	Denumirea disciplinei	Semestrul/ luna	Ore total:				Evaluarea	
			Total	inclusiv				
				T	S	L		LI
	PEDAGOGIE GENERALĂ		120	30			90	Seminar de follow-up
etc.	PSIHOLOGIE		60	15			45	Seminar de follow-up

Notă: T-training, LI – lucrul individual.

Unități de conținut și repartizarea orientativă a orelor

Unități de conținut	Ore	
	T	LI
1. Fundamente epistemologice ale pedagogiei	2	6
2. Educabilitatea. Factorii formării și dezvoltării personalității	2	6
3. Teoria educației	2	6
4. Curriculum-ul - concept pedagogic integrator	2	6
5. Taxonomii ale obiectivelor și competențelor educaționale	1	3
6. Formele de organizare a procesului de învățământ	2	6

7. Metodele de organizare a procesului didactic	2	6
8. Mijloacele de învățământ	2	6
9. Proiectarea didactică	2	6
10. Teoria și practica evaluării	2	6
11. Comunicarea didactică	2	6
12. Creativitatea în procesul de învățământ	2	6
13. Fundamente epistemologice ale psihologiei	2	6
14. Metodologia cercetării în psihologie	2	6
15. Baza fiziologică a vieții psihice	2	6
16. Procesele psihice senzoriale - Senzația și percepția.	2	6
17. Reprezentarea și memoria - procesele psihice.	2	6
18. Gândirea - proces psihic cognitiv. Limbajul. Mecanisme de dezvoltare a limbajului	2	6
19. Imaginația și Creativitatea	2	6
20. Voința și Motivația	2	6
21. Sistemul de personalitate. Temperamentul și Caracterul	2	6
22. Dezvoltarea particularitățile psihologice de vârstă conform periodizărilor.	2	6
23. Dezvoltarea cognitivă și psihosocială etape de dezvoltare.	2	6
Total	45	135

III. COMPETENȚE

COMPETENȚE GENERALE: Competența pedagogică de predare-învățare-evaluare și de relaționare cu grupul de formabili.

COMPETENȚE SPECIFICE

- Instrumentale (Utilizarea adecvată a limbajului pedagogic);
- Comunicare educațională (interpersonală, publică);
- Proiectarea demersurilor pedagogice (de scurtă și de lungă durată);
- Sociale (Implicare și inițiativă, luarea responsabilă a deciziilor);
- Evaluarea randamentului didactic și a rezultatelor academice;

- Cercetarea aplicativă și valorificarea practică a conceptelor studiate.

IV. **OBIECTIVE CROSS-CURRICULARE și GENERALE ale cursului:**

- **Cunoaștere și înțelegere:** Cursanții vor demonstra cunoașterea conceptelor cheie din pedagogia generală și psihologie;
- **Aplicare:** Cursanții urmează să respecte principiile didactice în activitatea educațională centrată pe competențe; să-și dezvolte cantitativ și calitativ strategiile didactice (metode, tehnici) posedate în conformitate cu propria experiență, experiența generalizată a colegilor, necesitățile reformatoare ale curriculumului școlar și tendințele educaționale contemporane;
- **Integrare:** cursanții urmează să realizeze obiective de asigurare a calității procesului educațional (în triada predare-învățare-evaluare), a unui progres școlar permanent al elevilor – motivației cognitive, inserției lor sociale eficiente prezente și viitoare; să fie deschiși spre schimbare, creativitate didactică, autoevaluare și dezvoltare profesională continuă.

V. **OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI**

Obiective	Conținuturi recomandate/module
<p>Cursantul va fi capabil:</p> <ul style="list-style-type: none"> • să definească noțiunea de pedagogie; • să dezvăluie categoriile fundamentale ale pedagogiei; • să dezvăluie caracteristicile educației; • să caracterizeze sistemul științelor educației; • să argumenteze corelația pedagogiei cu alte științe; • să analizeze diversitatea de definiții a conceptului de “educație”. 	<p>Fundamente epistemologice ale pedagogiei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pedagogia – știință integrativă a educației. • Educația – obiect de studiu al pedagogiei
<ul style="list-style-type: none"> • să explice conceptul de educabilitate; • să identifice factorii formării personalității; • să determine relația dintre educație și dezvoltare; • să explice importanța (valoarea) educației în schimbările din societate; • să compare diferite abordări ale idealului educațional. 	<p>Educabilitatea. Factorii formării și dezvoltării personalității:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Educația în dezvoltarea personalității. • Finalitățile educației. Idealul, scopurile, obiectivele și competențele educaționale. • Taxonomia competențelor educaționale
<ul style="list-style-type: none"> • să explice semnificația componentelor (laturilor) educației; • să caracterizeze componentele educației; • să determine valoarea formativă a componentelor educației; • să determine interrelațiile componentelor educației în vederea formării unei personalități integre; • să identifice manifestările (formele) educației 	<p>Teoria educației:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Componentele și manifestările educației. Laturile educației formele educației. Noile educații • Metodele de educație

<p>(educație formală, nonformală și informală);</p> <ul style="list-style-type: none"> • să caracterizeze formele specifice ale educației în vederea formării personalității; • să determine corelația formelor educației. 	
<ul style="list-style-type: none"> • să explice conceptul de “didactică”; • să identifice componentele didacticii; • să caracterizeze laturile procesului de învățământ; • să analizeze tendințele didacticii postmoderne. 	<p>Didactica – teorie a procesului de învățământ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conceptul de didactică. Componentele didacticii. Principiile didactice. • Trăsături distincte ale predării, învățării, evaluării. • Didactica în contemporaneitate. • Abordarea comparativă și funcțională a didacticii clasice, moderne și postmoderne.
<ul style="list-style-type: none"> • să analizeze conceptul și conținutul curriculum-ului național modernizat; • să caracterizeze curriculum-ul disciplinar; • să determine funcțiile curriculum-ului disciplinar; • să caracterizeze metodologia implementării curriculum-ului educațional; • să analizeze cerințele, principiile și sursele privind selectarea și organizarea conținutului învățământului; • să determine valoarea formativă a conținutului învățământului; • să descrie modelul integrativ de organizare a conținuturilor. 	<p>Curriculum-ul - concept pedagogic integrator:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Curriculum-ul disciplinar. Structura și conceptele-cheie. • Metodologia și tehnologia procesului de învățământ. • Sistemul și taxonomia metodelor de învățământ. • Evaluarea în procesul de învățământ. • Evaluare și docimologie. <p>Elaborarea unui curriculum pentru formarea adulților.</p> <p>Structura tip:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Preliminarii/Introducere ○ Cadrul conceptual ○ Administrarea disciplinei de studiu ○ Competențe generale ○ Competențe specifice ○ Conținuturile recomandate pentru fiecare temă/modul ○ Sugestii metodologice/ Activități de predare-învățare-evaluare ○ Referințe bibliografice
<ul style="list-style-type: none"> • să compare diferite taxonomii pedagogice; • să clasifice competențele educaționale conform diferitor criterii; • să proiecteze competențe educaționale și obiective conform valorii formative; • să evalueze valoarea formativă a competențelor și a obiectivelor educaționale. 	<p>Taxonomii ale obiectivelor și competențelor educaționale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teoria obiectivelor și tipologia acestora • Centrarea pe competențe • Formarea și evaluarea competențelor • Situații de integrare autentice și simulate
<ul style="list-style-type: none"> • să identifice trăsăturile specifice ale sistemului de 	<p>Formele de organizare a</p>

<p>organizare a învățământului pe clase și lecții;</p> <ul style="list-style-type: none"> • să clasifice tipurile de lecții în funcție de diverse criterii; • să descrie principalele tipuri de lecții; • să analizeze corelația dintre formele de organizare a procesului de instruire și definirea obiectivelor conținuturilor de învățământ. 	<p>procesului de învățământ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lecția – formă principală de organizare a procesului de învățământ
<ul style="list-style-type: none"> • să definească conceptele de metodă, metodologie, tehnologie didactică; • să identifice sistemul și taxonomia metodelor de învățământ, luând la bază diferite criterii de clasificare; • să deducă tendințele în evoluția noțiunii “tehnologii pedagogice”; • să identifice notele definitorii ale metodelor moderne și clasice; • să determine funcțiile metodelor de învățământ; • să identifice tendințele de modernizare a metodelor de învățământ. 	<p>Metodele de organizare a procesului didactic:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taxonomia metodelor • Funcțiile metodelor • Proiectarea metodologiei didactice în cheia ERRE • Tehnicile interactive de creare a comunității de învățare, energizantele etc.
<ul style="list-style-type: none"> • să explice conceptul de “mijloace de învățământ”; • să determine principiile de utilizare a mijloacelor de învățământ în procesul didactic; • să clasifice mijloacele de învățământ; • să determine funcțiile mijloacelor de învățământ; • să elaboreze diverse tipuri de mijloace de învățământ în funcție de cerințele față de crearea acestora • să argumenteze procesul de integrare a mijloacelor de învățământ în activitatea didactică. 	<p>Mijloacele de învățământ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integrarea mijloacelor de învățământ în procesul de predare / învățare • Mijloacele audiovizuale • Posterul • PPT(prezentări electronice) • Materiale distributive
<ul style="list-style-type: none"> • să identifice modele de proiectare educațională; • să explice esența și importanța proiectării didactice; • să descrie condițiile proiectării didactice; • să caracterizeze demersul activității didactice; • să elaboreze proiecte didactice, inclusiv în cheia cadrului de învățare ERRE. 	<p>Proiectarea didactică:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esența și importanța proiectării didactice. • Condițiile unei proiectări didactice eficiente. • Designul activității didactice. • Aspecte practice ale proiectării didactice în cheia ERRE • Esența și funcționalitatea ERRE
<ul style="list-style-type: none"> • să structureze problemele evaluării în învățământ; • să determine diferite domenii și niveluri ale procesului de evaluare; • să expună esența evaluării sistemului de învățământ și randamentului școlar; • să determine formele de evaluare în procesul de învățământ; • să identifice funcțiile evaluării; • să aplice instrumentarul de evaluare a randamentului școlar; • să elaboreze teste de evaluare ținând cont de cerințele proiectării acestora; • să interpreteze datele obținute în cadrul evaluării; 	<p>Teoria și practica evaluării:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concepte cheie • Forme de evaluare • Funcțiile evaluării • Instrumente și metode de evaluare

<ul style="list-style-type: none"> • să realizeze conexiunea inversă în procesul evaluării randamentului școlar. 	
<ul style="list-style-type: none"> • să stabilească esența comunicării didactice; • să determine corelația dintre elementele comunicării didactice; • să argumenteze funcțiile comunicării didactice; • să evidențieze elementele comunicării verbale și nonverbale; • să explice rolul feedback-ului perspectiva psihologică în domeniul comunicării didactice; • să identifice actorii, sursa și soluțiile conflictului în baza unui studiu de caz. 	<p>Comunicarea didactică:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conceptul de comunicare didactică. • Procesul și elementele comunicării didactice. • Comunicarea verbală și nonverbală. • Rolul feedback-ului în context educațional • Strategii de prevenire și soluționare a conflictelor în mediul educațional.
<ul style="list-style-type: none"> • să explice conceptul de creativitate în învățământ; • să caracterizeze esența creativității ca dimensiune esențială a personalității; • să dezvăluie etapele creativității; • să descrie modalități, modele și condiții de cultivare a creativității. 	<p>Creativitatea în procesul de învățământ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delimitări conceptuale. • Creativitatea – dimensiune esențială a personalității. Creativitatea în instruire. Etapele creativității. • Modalități, modele și condiții de educare a creativității
<ul style="list-style-type: none"> • să definească conceptul de psihic; • să identifice deosebirea dintre psihic și creier; • să explice relația conștient-subconștient-inconștient; • să determine structura psihicului uman; • să explice metodele de cercetare; • să aprecieze importanța metodelor de cercetare; • să clarifice și să compare structurile psihismului uman. să descrie conceptele psihologiei generale. 	<p>Obiectul psihologiei</p> <ul style="list-style-type: none"> • Natura psihicului și caracteristica fenomenelor psihice. • Psihic și creier. • Bazele neurofiziologice ale psihicului. • Fenomene psihologice și fenomene Principii și metode de abordare a fenomenelor psihice • Clasificarea fenomenelor psihice. • Metode de cercetare în psihologia contemporană. • Observația, experimentul, convorbirea, testul, metoda biografică. parapsihologice
<ul style="list-style-type: none"> • să definească conceptul de senzație; • să identifice /determine specificul tipurilor de senzații; • să compare teoriile senzațiilor; să explice esența 	<p>Senzația</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baza fiziologică a senzației. • Taxonomia senzațiilor.

<p>legităților senzațiilor;</p> <ul style="list-style-type: none"> • să argumenteze rolul senzațiilor în activitățile de zi cu zi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Legitățile senzațiilor.
<ul style="list-style-type: none"> • să identifice noțiunea de percepție; • să stabilească deosebirile dintre senzații și percepții; • - să explice particularitățile și organizarea percepțiilor; să aprecieze legitățile și iluziile perceptiv. 	<p>Percepția</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baza fiziologică a percepției. • Felurile percepțiilor, • Însușirile percepțiilor.
<ul style="list-style-type: none"> • Să stabilească asemănări și deosebiri dintre senzații, percepții și reprezentări; • să argumenteze importanța reprezentărilor; să compare tipurile de memorie; • să definească și să descrie procesele memoriei; • să explice esența teoriilor psihologice ale memoriei. 	<p>Reprezentarea și memoria.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conceptul de reprezentare. • Taxonomia reprezentărilor. • Definirea și teoriile memoriei. • Procesele memoriei: memorarea, păstrarea, reproducerea și uitarea. • Felurile și tipurile memoriei.
<ul style="list-style-type: none"> • să identifice conceptul de gândire; • să stabilească particularitățile individuale ale gândirii; • să explice raportul dintre gândire și inteligență; • să determine metodici de antrenare a gândirii; • să analizeze interdependența dintre gândire și limbaj. 	<p>Gândirea și limbajul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunea de gândire și formele ei. • Particularitățile gândirii. • Studiarea gândirii în psihologie și logică. • Funcțiile și felurile limbajului.
<ul style="list-style-type: none"> • să definească și să descrie imaginația și creativitatea; • să stabilească raporturile de interconexiune dintre imaginație și creativitate; • să determine tehnic de dezvoltare a creativității; • să explice relația dintre inteligență și aptitudini creative. 	<p>Imaginația și creativitatea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definirea imaginației. • Felurile și procedeele imaginației • Creativitatea artistică și cea științifică.
<ul style="list-style-type: none"> • să definească conceptul de personalitate • să explice esența organizării personalității umane; • să identifice importanța activității umane; • să argumenteze perspectiva biopsihosocioculturală a personalității umane, estimând aportul psihologiei generale în formarea și aplicarea abilităților pedagogice. 	<p>Personalitatea și activitatea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conceptul de personalitate • Conceptul de activitate. • Structura psihologică a activității.

	<ul style="list-style-type: none"> • Formele activității.
<ul style="list-style-type: none"> • să definească conceptul de motiv și motivație; • să stabilească raportul dintre motivația intrinsecă și motivația extrinsecă; • să aprecieze importanța motivației în procesul de învățare; • să identifice metodici de simularea motivației. 	Motivația <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunea de motiv și motivație. • Formele motivației. • Motivația intrinsecă versus motivația extrinsecă. • Motivația învățării și stimularea ei.
<ul style="list-style-type: none"> • să definească voința ca modalitate superioară de autoreglaj voluntar; • să explice structura și fazele actelor voluntare; • să descrie calitățile voinței; 	Voința <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunea de voință • Structura actului volitiv • Calitățile voinței: putere/slăbiciune; independență/sugestibilitate; perseverență/încăpățânare; promptitudine/tergiversare.
<ul style="list-style-type: none"> • să analizeze stările afective și caracteristicile lor; • să compare formele stărilor afective; • să explice asemănările și deosebirile dintre emoții, sentimente și pasiuni; • să analizeze tipurile de emoții după mai mulți autori; • să aprecieze rolul emoțiilor și sentimentelor în stabilirea relațiilor interpersonale 	Afectivitatea <ul style="list-style-type: none"> • Conceptul de stare afectivă, • Formele stărilor afective. • Emoțiile și teoriile emoțiilor. • Sentimentele. • Pasiunile
<ul style="list-style-type: none"> • să identifice particularitățile atenției; • să explice noțiunea de focar dominant și focar optim; • să compare tipurile atenției; • să analizeze calitățile atenției; • să stabilească rolul atenției în activitatea de învățare; 	Atenția <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunea de atenție. • Calitățile atenției • Felurile atenției. • Teoriile atenției.
<ul style="list-style-type: none"> • să definească noțiunea de temperament; • să explice și să compare tipurile de temperament; • să stabilească particularitățile psihologice ale temperamentului; • să argumenteze corelația dintre temperament și tipurile de activitate nervoasă; • să-și autoevalueze propriul său temperament 	Temperamentul <ul style="list-style-type: none"> • Definiția temperamentului. • Tipurile temperamentului: coleric, sangvinic, flegmatic, melancolic. • Temperamentul în sistemul

	psihic al personalității
<ul style="list-style-type: none"> • să identifice noțiunea de caracter; • să analizeze tipurile de caracter după Liciko; • să explice structura caracterului; • să stabilească asemănările și deosebirile dintre temperament și caracter; • să argumenteze influența mediului asupra formării caracterului; să aprecieze importanța caracterului în formarea profilului personalității 	Caracterul <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristica generală a caracterului. • Structura caracterului. • Tipologia caracterului. • Particularitățile caracterului
<ul style="list-style-type: none"> • să definească aptitudinile și să explice caracteristicile de bază a aptitudinilor; • să compare felurile de aptitudini; • să argumenteze corelația dintre aptitudine și inteligență; • să stabilească legătura dintre aptitudine și talent; • să-și autoevalueze propriile sale aptitudini. 	Aptitudinile <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunea de aptitudine. • Clasificarea aptitudinilor. • Premisele naturale ale aptitudinilor.
<ul style="list-style-type: none"> • să definească noțiunea de activitate dominantă; • să cunoască particularitățile psihologice de vârstă pentru fiecare categorie; • să compare evoluția dezvoltării conform perioadei. 	Dezvoltarea particularitățile psihologice de vârstă conform periodizărilor <ul style="list-style-type: none"> • periodizarea de vârstă • activitatea dominantă • dezvoltarea proceselor psihice • trăsături distinctive conform perioadei • Continuitate și discontinuitate în învățare • Maturitate vs învățare
<ul style="list-style-type: none"> • Să identifice particularitățile dezvoltării la fiecare stadiu; • Să explice și să compare implicațiile dezvoltării cognitive asupra comportamentului și personalității. • Să descopere aplicații practice în sfera de predare - învățare - evaluare. 	Dezvoltarea cognitivă și psihosocială etape de dezvoltare. <ul style="list-style-type: none"> • Teoria lui Piaget asupra dezvoltării cognitive • Etape în dezvoltarea cognitivă • Teorii social- constructive ale dezvoltării • Abordarea diversității în mediul școlar

VI. SUGESTII METODOLOGICE

Forma de organizare recomandată este cea de training, în care se vor oferi rezumate teoretice, abordate interactiv și accentul se va pune pe formarea și actualizarea abilităților. Pedagogia generală, cu componenta ei de bază, didactica, vizează organizarea și realizarea predării-învățării-evaluării din perspectiva curriculară, axată pe următoarele traiecte metodologice: acomodarea cu limbajul pedagogic și accesarea corectă a aparatului conceptual specific teoriei și practicii educative; lecturarea și înțelegerea adecvată a practicilor pedagogice contemporane și a conținuturilor adiacente purtate de acestea; creșterea autonomiei și responsabilității în gândirea și derularea unor trasee educaționale diverse, inedite; deșablonizarea practicilor educative prin excluderea modelului unic și cultivarea inovației personale, creative, responsabile; elaborarea proiectelor didactice în conformitate cu tipologia formelor de activitate educațională și formare de competențe. Rolul important al evaluării în învățământ este justificat prin nevoia de a măsura eficiența procesului de instruire, de a obține informații relevante privind rezultatele învățării, de a asigura menținerea standardelor și de a oferi câmp larg retroacțiunii. Conținuturile se vor completa, în baza cererii grupului de cursanți cu alte subiecte.

Metodele tradiționale, combinate cu cele moderne și însoțite de TIC vor fi prioritare în demersul pedagogic dat, accentul fiind pus pe nevoile cursanților, pe competențele și acțiunile concrete ale acestora. Se vor aplica și metodele clasice de educație vocațională și nonformală: explorarea, studiul de caz, jocul de rol, proiectul, textul ghidat. Tehnologia de predare-învățare proiectată va oferi un cadru de învățare formativ și interactiv, iar metodologia evaluării va fi orientată spre competențele finale, relevând în mod prioritar succesele cursanților. Se va pune accent și pe metodele interactive, de stimulare a gândirii critice și creative. Așa cum adulții nu sunt obligați să învețe, ei aleg să învețe, „această alegere conștientă și rațiunea din spatele ei ne direcționează atenția asupra subiectului și înlesnesc procesul învățării”. După cum spunea M. Knowles, „Dacă știm de ce învățăm și dacă motivul este conform cu nevoile noastre, vom învăța rapid și în profunzime”. La fiecare program de formare se vor proiecta diferite categorii de metode: metode de deschidere (de spargere a gheții, jocuri, energizante și de sondare a așteptărilor); metode de informare, de construire a cunoașterii și a dezvoltării intelectuale (lecturi, prezentări, tehnici de vorbire, instruire interactivă, demonstrații); metode de lucru în grup; metode de învățare individuală; metode de învățare socială și experiențială; metode de stimulare a creativității; metode de moderare, dar și de oferire de feedback, debriefare și încheiere a activităților. Evaluarea se va realiza pe baza celor trei tipuri – evaluare inițială, curentă și sumativă, cu instrumente concrete și mostre de probe de evaluare teoretică și practică, la necesitate. Follow-up-ul, ca formă de evaluare, certificare și schimb de experiență este obligatoriu și se va organiza, la minimum, o lună după programul de formare, ca să fie timp suficient de aplicare și reflecție asupra celor studiate și valorificate.

VII. BIBLIOGRAFIE

1. *Andrieș V., Cara A. ș.a.* Modele și proiecte pedagogice privind dezvoltarea parteneriatului școală–familie–comunitate : Ghid metodologic; Inst. de Științe ale Educației. – Chișinău : IȘE, 2019.
2. *Bontaș I.* Pedagogie. București: ALL, 2006;
3. *Bezede R., Goraș-Postică V. ș.a.* Resurse educaționale deschise: oportunități pentru acces, calitate și relevanță în educație. CE PRO DIDACTICA, 2017.
4. *Callo T.* Pedagogia practică a atitudinilor. Chișinău: Litera, 2014;
5. *Cerghit I, Neacșu I ș.a.* Prelegeri pedagogice. Iași: Polirom, 2001;
6. *Cristea S.* Dicționar de Pedagogie. Chișinău: Litera, 2002;
7. *Cristea S.* Dicționar enciclopedic de pedagogie. București: DPN, 2015;
8. *Cristea S.* Fundamentele pedagogiei. Iași: Polirom, 2010;
9. *Crudu V.* Educație pentru sănătate. Suport didactic pentru cadre didactice. CE PRO DIDACTICA, 2019.
10. *Cucoș Const.* Dimensiunea interculturală în educație. Iași: Polirom, 2001;
11. *Cucoș Const.* Pedagogie. Iași: Polirom, 2002;
12. Curriculum globALE. DVV International DIE, 2015.
13. *Ezechil Liliana.* Comunicarea educațională în context școlar. București: Didactică și Pedagogică, 2002;
14. Ghid de proiectare a activităților în educația adulților. Chișinău: CE PRO DIDACTICA-DVV International, 2016;
15. *Goraș-Postică V. (coord.)* Implementarea inovațiilor în domeniul educației și al sportului pe ambele maluri ale Nistrului: Ghid pentru manageri/Centrul Educațional PRO DIDACTICA, 2018;
1. *Goraș-Postică V. (coord.)* Formare de competențe prin strategii didactice interactive. Chișinău: CE PRO DIDACTICA, 2016;
2. *Goraș-Postică V. Botezatu M.* Psihopedagogia comunicării. Note de curs. Chișinău: CEP USM, 2014;
3. *Goraș-Postică V.* Proiectele educaționale de intervenție: repere teoretice și metodologice, Editura Internațională Europeană GlobeEdit, Riga, Letonia, 2018.
4. *Guțu Vl., Vicol M.,* Tratat de pedagogie. Între modernism și postmodernism. Iași: Performantica, 2014;
5. *Iacob L., Cosmovici Const.* Psihologia școlară. Iași: Polirom, 1999;
6. *Ionescu M.* Didactica modernă. București, 1999;
7. *Joița Elena.* Pedagogie. Iași: Polirom, 1999;

8. *Jude Ioan*. Psihologia școlară și optimul educațional. București: Didactică și Pedagogică, 2003;
 9. *Khan S*. O singură școală pentru toată viața. Să regândim educația. București: Publica, 2015;
 10. *Macavei Elena*. Pedagogie. București, 1996;
 11. *Macavei Elena*. Pedagogie. Teoria educației. București: Aramis, 2001;
 12. *Mândăcanu V*. Pedagogia creștin-ortodoxă. Chișinău: Iulian, 2014;
 13. *Nicola Ioan*. Tratat de pedagogie. București: EDP, 1996;
 14. *Pînișoară Ion Ovidiu*. Comunicarea eficientă. ediția a II-a, Iași: Polirom, 2004;
 15. *Radu Ion T., Ezechiel Liliana*. Didactica-teoria instruirii. Pitești: Paralela 45, 2005;
 16. *Salade Dumitru*. Dimensiuni ale educației. București: EDP, 1998;
 17. *Scutaru-Guțu A., Poștan L. Goraș-Postică V. ș.a.* Ghid de proiectare a activităților de formare în educația adulților. Chișinău: CE PRO DIDACTICA, 2016
 18. *Silistraru Nicolae*. Etnopedagogie și educație : Monografie /; Univ. de Stat din Tiraspol, Catedra Pedagogie și Psihologie Gen. – Chișinău : S. n., 2019.
 19. *Silistraru Nicolae* Dinamica și funcționalitatea dimensiunilor educației. Chișinău, 2001;
 20. *Silistraru Nicolae*. Note de curs la pedagogie. Chișinău, 2000;
 21. *Ștefan Mircea*. Lexicon pedagogic. București: Aramis, 2006;
 22. *Voiculescu Elizabeta*. Metodologia predării-învățării și evaluării. Alba Iulia, 2002.
- http://prodidactica.md/wp-content/uploads/2020/01/Ghid_Cultura-Bunei-Vecinatati_RO_RU.pdf
- http://prodidactica.md/wp-content/uploads/2016/12/Ghid_PDS.pdf
- http://prodidactica.md/wp-content/uploads/2019/10/Educatie-Sanatate_suport-cadre-didactice.pdf
- http://prodidactica.md/wp-content/uploads/2019/02/Ghid_implementarea-inovatiilor.pdf
- http://prodidactica.md/wp-content/uploads/2017/12/Ghid_RED-1.pdf
- <http://prodidactica.md/wp-content/uploads/2020/03/Gandirea-Critica.pdf>
- http://prodidactica.md/wp-content/uploads/2017/07/Dezvoltarea_resurselor_umane_in_educatie.pdf
- http://prodidactica.md/wp-content/uploads/2017/07/Relatia_scoală-familie_pentru_calitate_in_educatie.pdf

Aprobat
Consiliul de administrație
Centrul Educațional PRO DIDACTICA

Centrul Educațional PRO DIDACTICA

CURRICULUM

la disciplina

”BRANDING PROFESIONAL”

AUTOR:
Elena Davidescu, dr., conf. univ.

CHIȘINĂU, 2020

I. PRELIMINARII

Curriculumul *Branding profesional* este adresat tuturor cadrelor didactice care activează în domeniul educațional. Precondițiile pentru realizarea eficientă a disciplinei sunt cunoștințele din domeniile *psihopedagogie, didactica generală, didactica particulară, instruirea asistată de calculator, abordarea centrată pe elev, educația personalizată, etc.*

Profesorul este un facilitator, un dinamizator, un urmăritor al cuiva pe care dorește să-l pună pe o cale, să-l provoace, să-l potențeze, să-l înalțe. Este acel *alter ego* care însoțește și ajută copilul sau tânărul să se descopere, să se analizeze, să se cunoască pe sine, să se dirijeze. Astfel profesorul trebuie să posede calitățile pentru a fi un bun profesor. Întâi de toate e nevoie de prezența unor abilități bazale, inițiale, ce ar trebui testate chiar la intrarea în dispozitivul de formare a profesorilor, având un caracter eliminativ:

a) sociabilitate, capacitate empatică, dragoste față de copil și

b) pre existența unui palier cultural destul de bine consolidat la nivelul aspirantului (cultură generală multidirecțională, cunoașterea și folosirea corectă a limbii române).

Apoi invocăm calitatea de model viu, psihocomportamental al profesorului, prin ce comunică și cum se comportă. Profesorul trebuie să-și asume statutul unui delegat al comunității care va transmite un sistem de valori dinspre societate către individ; el nu se mai reprezintă pe el însuși, ci devine exponentul vremii și al lumii lui, difuzând, înspre predecesori, ceea ce înaintașii sau contemporanii au creat: idei, forme expresive, experiențe semnificative, comportamente dezirabile la un moment dat. De asemenea, un bun profesor trebuie să dispună de o consistentă cultură științifică în domeniul pe care îl reprezintă, să fie la curent cu ceea ce este nou și relevant în disciplina pe care o predă. Ca să-i înveți pe alții matematică sau filosofie, trebuie să-ți interiorizezi cunoștințe, metodologii, abilități, atitudini etc. congruente cu moduri ale cunoașterii sau ale practicii specifice domeniului pe care îl reprezinți.

Profesor este nu doar cel care știe sau generează cunoaștere, ci și cel care se dovedește capabil să comunice și altora ceea ce posedă. Aceasta înseamnă să știi să selectezi, să pregătești, să explicitezi cunoașterea sau practica aferentă, într-un mod metodic și etapizat, în acord cu etapele de dezvoltare psihogenetică a copilului, în așa fel încât acestea să devină permissive, comprehensibile, un bun valoric cu adevărat împărtășit. În fine, acțiunea educativă presupune deschidere și permeabilitate spre eul altuia, intervenție și consiliere a elevului, atât pe linie didactică, cât și afectiv-relațională, motivațională, formativă, corectivă, proiectivă. Profesorul nu doar comunică, ci se comunică, devine un model de înțelegere, de sociabilitate. Crearea unui climat de comuniune, de stimulare și de relaționare pozitivă contribuie la valorizarea celuilalt, la creșterea demnității lui, acest fapt convertindu-se și în factor al eficientizării și maximizării învățării.

Dascălul valoros este profesorul care este serios și tenace, își face treaba, este exigent în limitele deontologice știute, evaluează obiectiv, ratifică, sancționează - simbolic, și nu fizic. Profesorul „rău” este cel care nu-și face datoria, este superficial, le face pe plac elevilor ca să-și camufleze neimplicarea sau incompetența ori, și mai grav, încalcă reguli didactice sau etice, confundă spațiul școlar cu cel informal ieșind flagrant din demnitatea și rolul de dascăl pe care trebuie să le joace. În legătură cu acest ultim aspect, e bine uneori să ne arătam adevărata față, să recurgem la strategii transparente, la editarea unor relații apropiate cu elevii, cu condiția ca acestea să aibă reverberații și conotații formative. Există și o iubire pedagogică, în înțelesul de proiecție și empatie cu elevul, de angajare subiectivă și sprijin afectiv pentru elev, în ponderi și momente potrivite, pentru a maximiza efectul educativ.

În acest context, cadrul didactic se află în căutare continuă de principii, metode și forme pentru optimizarea activității didactice, care să reflecte raționalitatea, creativitatea și succesul profesional. Profesorul trebuie să dea dovadă de profesionalism în conceperea și realizarea activităților didactice la disciplina pe care o predă. Eficiența acțiunilor sale se concretizează în atingerea finalităților educaționale urmărite și în împlinirea aspirațiilor elevilor pe care îi pregătește. Or, performanța în muncă, inclusiv în procesul de predare-învățare, vizează mai întâi, *reușita, progresul în propria formare în anii de studii*, fără de care nu se poate miza pe o reușită socială.

Succesul profesional aparține cadrelor didactice, care înțeleg și interpretează schimbările în educație, reeducându-și propria persoană într-un spirit dinamic modern, orientat spre asigurarea reușitei, prin valorificarea propriului potențial unic de care dispune. Orientarea spre formarea unei personalități libere, creatoare, independente și deschise, capabile să ia decizii de sine stătător, să-și făurească propriul destin, semnifică nivelul de autoconducere, autoguvernare individuală, gradul de libertate în educație și asumare a responsabilității față de rezultatele acestei acțiuni, consolidează și facilitează autodeterminarea, autorealizarea individului. Or, aceste deziderate pot fi realizate doar în condițiile unei educații de calitate, care, după cum remarcă V. Pâslaru, „*înseamnă calitatea ființei umane, esența acesteia, iar calitatea ființei umane se măsoară cu cea a atitudinii sale față de lumea în care trăiește și față de sine – parte și condiție de existență a acestei lumi*”. Mai mult ca atât, în noile condiții social-economice și pedagogice, ale globalizării, internalizării se impune formarea personalității cu accent pe individualitatea sa, dezvoltarea trăsăturilor specifice deosebite, care îl individualizează, diferențiază, exteriorizează, îi permite să se manifeste din plin la nivel local, instituțional, comunitar, național, internațional. Identitatea personalității este marcată de destinul propriu, care poate fi unul de succes numai datorită eforturilor proprii, rezultatelor vizibile și tangibile în procesul de studii ca bază a reușitei în viață. În context se remarcă formarea unei personalități eficiente, optimale, pozitive.

În acest context, *competență, performanță, eficiență, calitate, branding personal, succes profesional* sunt cuvinte-cheie cele mai frecvent solicitate în viața modernă, abordate în literatura științifică și didactică, dar și contează mult într-o eră a schimbării și competiției. În jurul acestor noțiuni, entități înrudite se construiesc teorii, concepte, discuții între diverși specialiști în materie și a practicienilor din toate domeniile de activitate.

Calitatea de bază în activitatea cadrului didactic trebuie să fie *competența*, care determină eficiență, ordine, transparență decizională și acțiuni eficiente în diverse contexte. Eficiența acțiunilor sale este datorată cunoștințelor, abilităților intelectuale și practice, dar și experienței sale manageriale și didactice.

Calitatea formării profesionale devine o prioritate națională, deziderat, care constituie cheia în dezvoltarea durabilă a țării și implică o filosofie a asigurării calității educației centrată pe creșterea investițiilor în capitalul uman, lucru care necesită o altă optică de abordare a calității decât cea tradițională, care să promoveze „trilogia calității” - *planificarea calității, asigurarea calității, îmbunătățirea calității* prin implementarea unui sistem al managementului calității în contextul politicilor educaționale europene privind calitatea educației, precum și a standardelor internaționale ale calității aplicate în contextul sociocultural respectiv.

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Forma de învățământ (zi, la distanță)	Denumirea disciplinei	Semestrul/ luna	Ore total:			Evaluarea
			Total	Inclusiv		
				C	S	
Zi	<i>Branding personal</i>	I	60	15	45	<i>Sesiune de follow-up</i>

Unități de conținut și repartizarea orientativă a orelor

Nr. d/o	Unități de conținut	Ore	
		Curs	Seminar
1.	Cariera didactică de succes în ecuația muncă – pasiune – branding profesional - viața privată <ul style="list-style-type: none"> • Traseul profesional al cadrului didactic: proiectarea unei cariere de succes • Importanța brandingului profesional în activitatea cadrului didactic • Creativitatea pedagogică în era digitală • Portretul dascălului de vocație – între realitate și subiectiv • Satisfacția profesională a cadrului didactic 	2	6
2.	Personalitatea cadrului didactic în contextul eficienței personale <ul style="list-style-type: none"> • Roluri, funcții și competențe ale cadrului didactic • Trăsăturile personalității cadrului didactic eficient • Teoriile eficienței personale. Factorii de influență a nivelului de auto-eficacitate personală • Autoritatea și „puterea” profesorului • Punctele forte și „construirea” brandingului personal • Empatie și predarea bazată pe atașament 	2	6
3.	Autoevaluarea ca factor reglator în creșterea performanței profesionale <ul style="list-style-type: none"> • Starea de flux la locul de muncă • Modele de comportament ale cadrului didactic • Autoobservarea și autoevaluarea personalității • Factorii creșterii profesionale • Pedagogia curajului de a progresa • Schimbarea personală prin tehnici afirmative 	2	6

4.	Strategii de dezvoltare a competenței de relaționare a cadrului didactic <ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicarea relațională: repere conceptuale ▪ Comportamentul cadrului didactic în universul școlar ▪ Rolul gândirii pozitive în relaționarea educațională ▪ Structura competenței de relaționare a cadrului didactic ▪ Indici de stabilire a relației eficiente cu elevii ▪ Strategii de dezvoltare a competenței de relaționare a cadrului didactic 	2	6
5.	Imaginea de sine a cadrului didactice versus încrederea în sine și stima de sine <ul style="list-style-type: none"> • Imaginea cadrului didactic în societate • Noțiuni de bază despre „Sine” și imaginea de sine • Comunicare interioară și exterioară • Dezvoltarea încrederii în sine a cadrului didactic • Stima de sine și starea de bine • Training de dezvoltare a încrederii în sine a cadrului didactic 	2	6
6.	Reglarea emoțională a cadrelor didactice <ul style="list-style-type: none"> • Educația pozitivă în context școlar • Emoțiile pozitive în cariera didactică • Emoțiile negative și reglarea emoțională • Reglarea emoțională ca parte a proceselor de autocontrol • Trăsăturile esențiale ale reglării emoționale • Strategiile de reglare emoțională 	2	6
7.	Self-managementul cadrului didactic: formarea continuă prin transformarea personală <ul style="list-style-type: none"> • Componentele self-managementului • Managementul priorităților și al timpului • Managementul stresului • Managementul conflictului. Negocierea • Consiliere și motivație pentru dezvoltare profesională 	2	6
8.	Dezvoltarea competențelor didactice în tehnologia învățământului la distanță <ul style="list-style-type: none"> • Formarea profesională și tehnologia • Educația cu ajutorul tehnologiei • Integrarea instrumentelor Web în procesul de predare – învățare - evaluare • Resurse de utilizare a noilor media în educație 	1	3
Total		15	45

III. COMPETENȚE GENERALE ȘI COMPETENȚE SPECIFICE

Cunoașterea și înțelegerea terminologiei

- Să cunoască terminologia specifică disciplinei Branding profesional.
- Să integreze cunoștințele de cultură generală și cele din didactica generală, demonstrând o viziune de ansamblu asupra procesului de autoformare, autodezvoltare și autoevaluare a competențelor profesionale.
- Să realizeze antrenamente, activități de autoformare și activități de reflecție, prin modificarea comportamentului, în conformitate cu cerințele solicitate din partea unui cadru didactic tolerant, modern și inspirat.

Capacitatea de a analiza și interpreta fenomenele demersului educațional

- Să aplice strategiile adecvate de dezvoltare personală și profesională.
- Să regândească strategiile/tehnologiile/metodele/tehnicile de predare – învățare – evaluare în conformitate cu cerințele actuale, ce vizează demonstrarea competențelor profesionale.

Cunoașterea actelor reglatoare ale demersului educațional

- Să opereze cu resursele bibliografice și electronice ale domeniului.
- Să-și formeze deprinderi de analiză critică a literaturii didactice de bază și auxiliare.

Aplicarea cunoștințelor didactice în organizarea, proiectarea și realizarea demersului educațional

- Să poată proiecta și realiza diferite activități educaționale, curriculare și extracurriculare, în conformitate cu rigorile tehnologiilor educaționale, în raport cu practicile de obținere a succesului profesional
- Să coordoneze componentele demersului didactic pentru rezolvarea problemelor creative.

Abilități analitice și predictive în managementul comunității de instruire

- Să estimeze starea de lucruri în comunitatea de instruire și să aplice strategiile adecvate pentru atingerea obiectivelor/redresarea situației.
- Să analizeze eficiența personală, să observe și să monitorizeze progresul individual.

Abilități de comunicare didactică

- Să aplice diverse modele comportamentale, în raport cu educația pentru o societate deschisă, prin descătușarea personalității antrenate în activitatea didactică, prin promovarea toleranței față de capacitățile, abilitățile și motivația diferită a elevilor.

IV. OBIECTIVE CROSS-CURRICULARE ȘI GENERALE ale cursului

- **Cunoaștere și înțelegere**
Cursanții vor demonstra cunoașterea strategiilor de dezvoltare și autodezvoltare personală și profesională;
- **Aplicare**
Cursanții vor fi capabili să proiecteze și să realizeze activități educaționale prin elaborarea proiectelor individuale de dezvoltare personală;
- **Integrare**
Cursanții vor putea să se pronunțe asupra calității formării profesionale, succesului profesional, performanței în activitatea didactică și să propună direcții de autoformare.

V. CONȚINUTURI ȘI STRATEGII DIDACTICE

Metodologia formării unei viziuni profesionale moderne asupra succesului și performanței profesionale se va edifica pe diverse activități de simulare și instruire situațională. Conținuturile vor prezentate în PPT și suport electronic. Concepute ca traininguri, sesiunile se vor desfășura în grupuri de 12-16 cursanți, acordându-se prioritate activităților în perechi și în grup; lucrul individual se va orienta spre studierea surselor de referință și rodarea strategiilor/metodelor/tehnicilor asimilate. Între sesiunea de formare și sesiunea de follow-up cursanții vor exersa realizarea transferului asupra activității cotidiene la clasă, prin aplicarea imediată a proiectelor de dezvoltare personală. Se va acorda prioritate activităților individuale ale cursanților (studierea literaturii recomandate, analiza filmulețelor tematice, analiza materialului teoretic), cu ulterioare analize și debriefări; studiilor de caz și rezolvării de probleme.

Finalitățile cursului vizează:

- Cunoașterea importanței brandingului personal în activitatea cadrului didactic.
- Familiarizarea cu diverse strategii de dezvoltare a încrederii în sine, stimei de sine, a modestiei, perseverenței, generozității și altruismului, etc.
- Însușirea diverselor modalități de comportament empatic și ascultare activă
- proiectare a demersului didactic, inclusiv a celui realizat on-line.
- Activarea și exersarea abilității de a relaționa eficient, de a comunica asertiv,
- Analiza și autoevaluarea oferite de diverse tehnici și chestionare de personalitate
- Realizarea eficientă a (auto) formării individuale și profesionale
- Promovarea diversității și a transparenței în evaluare.
- Formarea deprinderilor de soluționare a conflictelor prin negociere.

SUBIECTUL 1.

Cariera didactică de succes în ecuația muncă – pasiune – branding personal - viața privată

<ul style="list-style-type: none">▪ Traseul profesional al cadrului didactic: proiectarea unei cariere de succes▪ Importanța brandingului personal în activitatea cadrului didactic▪ Creativitatea pedagogică în era digitală▪ Portretul dascălului de vocație – între realitate și subiectiv▪ Satisfacția profesională a cadrului didactic	
Obiective de referință Cursanții vor urma:	Unități de conținut
<ul style="list-style-type: none">✓ Să explice etapele proiectării carierei și nivelurile de calificare în profesia didactică✓ Să argumenteze importanța brandingului personal a cadrului didactic;✓ Să descrie necesitatea creativității pedagogică într-o eră a schimbării;✓ Să exemplifice situații de satisfacție profesională;✓ Să aprecieze rolul pasiunii în profesia didactică	<ul style="list-style-type: none">• Etapele proiectării carierei• Niveluri de calificare• Pasiunea în profesia didactică• Vocația cadrului didactic• Dezvoltarea potențialului creativ al cadrului didactic• Rolul brandingului personal pentru dezvoltarea competențelor cadrului didactic• Echilibrul între viața personală și cea profesională

Forme și strategii de organizare a activității didactice			
Nr crt.	Forme de organizare/tipuri de evaluare	Nr. de ore	Strategii și activități didactice dominante
1.	Curs interactiv		<ul style="list-style-type: none"> • Metoda <i>FORE</i> • Discuție <i>ghidată</i> • Tehnica <i>Controversa academică</i>
2.	Training		<ul style="list-style-type: none"> • Brainstorming • Gazeta de perete • Analiza filmulețelor tematice • Analiza materialului teoretic
3.	Activitatea individuală a cursanților		<ul style="list-style-type: none"> • Studiarea literaturii recomandate • Comunicare „Critica în contextul dezvoltării profesionale” • Analiza suportului teoretic • Expunerea materialului
4.	Evaluarea punctuală		<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea comunicării • Discutarea modalităților de abordare a Traseului profesional al cadrului didactic în scopul proiectării unei cariere de succes

SUBIECTUL 2.

Personalitatea cadrului didactic în contextual eficienței personale

<ul style="list-style-type: none"> • Roluri, funcții și competențe ale cadrului didactic • Trăsăturile personalității cadrului didactic eficient • Teoriile eficienței personale. Factorii de influență a nivelului de auto-eficacitate personală • Autoritatea și „puterea” profesorului • Punctele forte și „construirea” brandingului personal • Empatie și predarea bazată pe atașament 	
Obiective de referință	Unități de conținut
Cursanții vor urma:	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Să descrie competențele profesionale ale cadrului didactic; ✓ Să analizeze conceptul eficiență personală; ✓ Să identifice sursele de putere ale profesorului; ✓ Să conștientizeze necesitatea dezvoltării modestiei, perseverenței, generozității și altruismului ✓ Să aprecieze rolul empatiei în procesul de ascultare în procesul comunicării asertive. 	<ul style="list-style-type: none"> • Competențele profesionale ale cadrului didactic • Conceptul de auto-eficiență personală • Cultivarea comportamentului empatic • Strategii de dezvoltare a modestiei, perseverenței, generozității și altruismului • Empatie și ascultare activă • Surse de putere ale profesorului. Comunicarea asertivă • Deprinderi de eficiență individuală și de dezvoltare a succesului, reușitei

Forme și strategii de organizare a activității didactice			
Nr crt.	Forme de organizare/tipuri de evaluare	Nr. de ore	Strategii și activități didactice dominante
1.	Curs interactiv		<ul style="list-style-type: none"> Joc de cunoaștere 6 De Ce? Subiectul: <i>Fiecare persoană trebuie să-și dezvolte abilitățile de ascultare</i> <i>Lectura ghidată</i>. Ascultarea de tip Rogersian. Empatia și optimizarea ascultării active/eficiente
2.	Training		<ul style="list-style-type: none"> Tehnica <i>Joc de rol</i> Discuții și întrebări privind complexitatea umană Evaluarea conceptelor fundamentale la temă Structura personalității Metode și tehnici de lucru în grup Brainstormingul Reflecții și comentarii finale.
3.	Activitatea individuală a cursanților		<ul style="list-style-type: none"> Studierea literaturii recomandate Criteriile agresivității (schema observării unui copil) Tehnică de studiere a stării de nervozitate Tehnică de diagnosticare a tipului de activitate comportamentală Chestionar de personalitate (H. Eysenck) Chestionar caracterologic (<i>T. Matalina</i>) Chestionar caracterologic (<i>H. Leonhard</i>) Teste de temperament (G. Bontilă)
4.	Evaluarea punctuală		<ul style="list-style-type: none"> Prezentarea rezultatelor chestionării Discutarea modalităților de reducere a agresivității și nervozității

SUBIECTUL 3.

Autoevaluarea ca factor reglator în creșterea performanței profesionale

<ul style="list-style-type: none"> Starea de flux la locul de muncă Modele de comportament ale cadrului didactic Autoobservarea și autoevaluarea personalității Factorii creșterii profesionale Pedagogia curajului de a progresa Schimbarea personală prin tehnici afirmative 	
Obiective de referință	Unități de conținut
Cursanții vor urma:	
✓ Să explice necesitatea stării de flux la locul de muncă	<ul style="list-style-type: none"> Mecanismele stării de flux Activitatea de muncă în echipă

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Să analizeze conceptele de autoobservare și autoevaluare a personalității; ✓ Să descrie formele de manifestare a curajului ✓ Să aprecieze rolul factorilor creșterii profesionale ✓ Să aplice diverse metode și tehnici de schimbare personală 	<ul style="list-style-type: none"> • Spiritul de echipă. Stadii de dezvoltare a echipei • Factori inhibitori și stimulatori ai lucrului în echipă • Autoobservarea și autoevaluarea personalității • Forme de manifestare a curajului • Managementul schimbării 		
Forme și strategii de organizare a activității didactice			
Nr crt.	Forme de organizare/tipuri de evaluare	Nr. de ore	Strategii și activități didactice dominante
1.	Curs interactiv		<ul style="list-style-type: none"> • Prezentare <i>Geneza și esența comportamentului uman</i> • Studiu bibliografic. • Analiza noțiunii de comportament • Geneza comportamentului uman.
2.	Training		<ul style="list-style-type: none"> • Exercițiu: <i>Trei moduri de a (nu) comunica;</i> • Discuții: <i>Mecanismele comunicării;</i> • Lucru în grup: <i>Transmite mesajul;</i> • Explozia stelară: <i>Întrebări deschise;</i> • Joc de rol: <i>Ascultare activă</i> • Activitatea în echipe: <i>Ajută-mă sa reușesc</i>
3.	Activitatea individuală a cursanților		<ul style="list-style-type: none"> • Studierea literaturii recomandate • Prezentare Power Point <i>Etapele de fundamentare și elaborare a strategiei de comunicare pentru schimbarea comportamentului</i> • Maratonul de idei • <i>Generarea mesajului–caracteristici de bază</i> • Comerțul cu o problemă <i>Etapele de implementare a strategiilor de comunicare pentru schimbarea comportamentului</i>
4.	Evaluarea punctuală		<ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea Proiectului strategic în comunicarea pentru schimbarea comportamentului • Discutarea unei sinteze a proiectului

SUBIECTUL 4.

Strategii de dezvoltare a competenței de relaționare a cadrului didactic

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comunicarea relațională: repere conceptuale ▪ Comportamentul cadrului didactic în universul școlar ▪ Rolul gândirii pozitive în relaționarea educațională ▪ Structura competenței de relaționare a cadrului didactic ▪ Indici de stabilire a relației eficiente cu elevii ▪ Strategii de dezvoltare a competenței de relaționare a cadrului didactic

Obiective de referință Cursanții vor urma:		Unități de conținut	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Să explice diversitatea și varietatea interacțiunilor educaționale în mediul școlar; ✓ Să analizeze conceptul de „competența de relaționare”; ✓ Să conștientizeze necesitatea antrenamentului abilităților de comunicare ✓ Să aprecieze rolul gândirii pozitive în relaționarea educațională 		<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea abilităților interpersonale • Interacțiunea educațională: abordări conceptuale • Competența de relaționare a cadrului didactic • Gândirea pozitivă: repere conceptuale • Schimbarea modului de a gândi • Antrenamentul abilităților de comunicare • Limbaje ascunse 	
Forme și strategii de organizare a activității didactice			
Nr crt.	Forme de organizare/tipuri de evaluare	Nr. de ore	Strategii și activități didactice dominante
1.	Curs interactiv		<ul style="list-style-type: none"> • Pagina de Facebook • Pălăriile gânditoare. Comunicarea interpersonală • FRISCO. Comunicarea verbală și nonverbală: avantaje și dezavantaje
2.	Training		<ul style="list-style-type: none"> • Interviu în trei trepte <i>Actul de comunicare: interacțiunea profesor - elev</i> • Rezumate în perechi: <i>Mesajul și funcțiile lui</i> • <i>Lucrul în grup</i>. Identificați obstacole, dificultăți și bariere în procesul de comunicare
3.	Activitatea individuală a cursanților		<ul style="list-style-type: none"> • Studierea literaturii recomandate • Elaborarea hărților conceptuale pentru competența de relaționare.
4.	Evaluarea punctuală		<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea hărților conceptuale • Discutarea indicilor de stabilire a relației eficiente cu elevii

SUBIECTUL 5.

Imaginea de sine a cadrului didactic versus încrederea în sine și stima de sine

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Imaginea cadrului didactic în societate ▪ Noțiuni de bază despre „Sine” și imaginea de sine ▪ Comunicare interioară și exterioară ▪ Dezvoltarea încrederii în sine a cadrului didactic ▪ Stima de sine și starea de bine ▪ Training de dezvoltare a încrederii în sine a cadrului didactic 	Unități de conținut
Obiective de referință Cursanții vor urma:	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Să analizeze metode de studiere și de dezvoltare a stimei de sine a cadrului didactic a imaginii de sine ✓ Să descrie tehnici de consolidare a încrederii elevilor în profesor ✓ Să exemplifice cazuri de comparare socială ✓ Să aprecieze rolul percepția de sine adecvate 		<ul style="list-style-type: none"> • Percepția socială. Percepția mesajelor • Metode de studiu a imaginii de sine • Eul fizic, social și spiritual • Percepția de sine adecvată. Compararea socială • Dezvoltarea capacității de auto-recunoaștere, încrederii în sine a cadrelor didactice • Strategii de dezvoltare a stimei de sine a cadrului didactic 	
Forme și strategii de organizare a activității didactice			
Nr crt.	Forme de organizare/tipuri de evaluare	Nr. de ore	Strategii și activități didactice dominante
1.	Curs interactiv		<ul style="list-style-type: none"> • Prezentare • Brainstorming: <i>De ce este importantă imaginea de sine?</i> • Discuție Panel
2.	Training		<ul style="list-style-type: none"> • Masă rotundă „Rolul pozitivismului în prevenirea bolilor profesionale” • Definierea calităților: auto-eficacitatea, stima de sine; locul de control; robustețea; sentimentul de coerență; optimismul; • Relevanța autocontrolului în menținerea stării de bine • Strategii de dezvoltare a stimei de sine: cercetări, studii, discuții și comentarii
3.	Activitatea individuală a cursanților		<ul style="list-style-type: none"> • Studiarea literaturii recomandate • Elaborarea tabelului de exemplificare a corelației cogniții – emoții – comportament
4.	Evaluarea punctuală		<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea hărților conceptuale • Discutarea modalităților de abordare a dezvoltării încrederii în sine a cadrului didactic

SUBIECTUL 6.

Reglarea emoțională a cadrelor didactice

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Educația pozitivă în context școlar ▪ Emoțiile pozitive în cariera didactică ▪ Emoțiile negative și reglarea emoțională ▪ Reglarea emoțională ca parte a proceselor de autocontrol ▪ Trăsăturile esențiale ale reglării emoționale ▪ Strategiile de reglare emoțională

Obiective de referință		Unități de conținut	
Cursanții vor urma:			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Să explice afectivitatea pozitivă ca trăsătură; ✓ Să analizeze beneficiile emoțiilor pozitive și importanța autocontrolului în stările de furie; ✓ Să aprecieze necesitatea schimbării cognitive sau reevaluarea cognitivă. 		<ul style="list-style-type: none"> • Trăsăturile esențiale ale emoțiilor • Afectivitatea pozitivă ca trăsătură • Beneficiile emoțiilor pozitive • Importanța autocontrolului în stările de furie • Schimbarea cognitivă sau reevaluarea cognitivă 	
Forme și strategii de organizare a activității didactice			
Nr crt.	Forme de organizare/tipuri de evaluare	Nr. de ore	Strategii și activități didactice dominante
1.	Curs interactiv		<ul style="list-style-type: none"> • Prezentare • Metoda <i>Problematizarea</i> • Conversația examinatoare privind caracterizarea afectivității • <i>Gândește – perechi – prezintă</i>: descrierea proprietățile proceselor afectivității • Complexele de diagnostic de cercetare psihologică a proceselor și stărilor afective
2.	Training		<ul style="list-style-type: none"> • Presupunere prin termeni • Expunerea subiectului: Cercul emoțiilor lui Plutchik • Expunerea temei Teorii privind natura emoțiilor • Clasificarea emoțiilor și funcțiile emoțiilor • Expresiile emoționale și explicarea lor
3.	Activitatea individuală a cursanților		<ul style="list-style-type: none"> • Studierea literaturii recomandate • Experimentare: <i>Joc de competiție sau de cooperare</i>; • Activitatea în perechi: <i>Analiza avantajelor și a dezavantajelor</i>; • Linia valorii: <i>Principii de competiție și cooperare</i>; • 6 Cum?: <i>Crearea unor jocuri de cooperare</i>.
4.	Evaluarea punctuală		<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea hărților conceptuale • Discutarea corelației proceselor afective cu diferite aspecte ale activității psihice

SUBIECTUL 7.**Self-managementul cadrului didactic: formarea continuă prin transformarea personală**

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Componentele self-managementului ▪ Managementul priorităților și al timpului ▪ Managementul stresului ▪ Managementul conflictului. Negocierea ▪ Consiliere și motivație pentru dezvoltare profesională 			
Obiective de referință		Unități de conținut	
Cursanții vor urma:			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Să explice importanța și componentele self-managementului; ✓ Să descrie nivelurile, factorii, reacțiile la stres și strategii anti-stres; ✓ Să analizeze conceptul de epuizarea profesională; ✓ Să aprecieze rolul timpului și a negocierii în activitatea cadrului didactic; 		<ul style="list-style-type: none"> • Autoconducerea propriului comportament • Stresul: definiții, niveluri și factori. Reacții la stres și strategii anti-stres. • Epuizarea profesională • (Auto) formarea individuală și profesională. Carisma. Prezentarea publică. • Timpul și managementul timpului • Strategii de soluționare a conflictelor. Negocierea 	
Forme și strategii de organizare a activității didactice			
Nr crt.	Forme de organizare/tipuri de evaluare	Nr. de ore	Strategii și activități didactice dominante
1.	Curs interactiv		<ul style="list-style-type: none"> • Prezentare • Predicțiile în perechi <i>Comunicarea perturbată sau blocată, sursă a conflictului</i> • Presupunere prin termeni etc. <i>Principii și atitudini în rezolvarea conflictului prin dialog</i> • Comunicarea preventivă pentru conflict • Semnificația conceptului de stres; • Teorii și modele explicative ale stresului; • Componentele procesului de stres, • Consecințele stresului: PPT; • Discuții și comentarii • Exerciții practice de reducere a nivelului de stres • Educația/ terapia prin film – metodă de reducere a nivelului de stres
2.	Training		<ul style="list-style-type: none"> • Tehnica <i>Joc de rol</i> • Tehnica <i>Metafora terapeutică</i> • Managementul timpului • Stresul și controlul lui

			<ul style="list-style-type: none"> • Formarea încrederii în sine • Training psihosocial: <i>Antrenarea formării deprinderilor de luare a deciziilor, de gândire critice și de management al stresului;</i>
3.	Activitatea individuală a cursanților		<ul style="list-style-type: none"> • Evaluarea nivelului de stres: teste psihologice • Noțiunea de stres și riscul lui pentru apariția bolii; • Factorii și agenții stresori • Studierea literaturii recomandate <i>Etape ale proiectării activității didactice</i> • Interviul în trei trepte • Rezumate în perechi
4.	Evaluarea punctuală		<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea hărților conceptuale • Discutarea strategiilor de soluționare a conflictelor școlare.

SUBIECTUL 8.

Dezvoltarea competențelor didactice în tehnologia învățământului la distanță

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Formarea profesională și tehnologia ▪ Educația cu ajutorul tehnologiei ▪ Integrarea instrumentelor Web în procesul de predare – învățare - evaluare ▪ Resurse de utilizare a noilor media în educație 			
Obiective de referință		Unități de conținut	
Cursanții vor urma:			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Să explice rolul tehnologiei în educație; ✓ Să îmbine diverse modalități de învățare; ✓ Să descrie noile abordări asupra învățării informale; ✓ Să analizeze situații contradictorii privind idealul și realitatea socială; ✓ Să aprecieze rolul autorității în rețea a cadrului didactic 		<ul style="list-style-type: none"> • Educația online de calitate • Învățarea pe suport digital: dileme, provocări, perspective • Îmbinarea modalităților de învățare-predare-evaluare • Noile abordări asupra învățării informale • Idealul și realitatea învățământului la distanță • Măști ale profesorului în spațiul on-line • Autoritatea în rețea a cadrului didactic 	
Forme și strategii de organizare a activității didactice			
Nr crt.	Forme de organizare/tipuri de evaluare	Nr. de ore	Strategii și activități didactice dominante
1.	Curs interactiv		<ul style="list-style-type: none"> • Prezentare • Discuție <i>Panel</i> • Tehnica <i>Joc de rol</i>
2.	Training		<ul style="list-style-type: none"> • Training „Dezvoltarea personală” • Învățământul la distanță: practici naționale și internaționale

			<ul style="list-style-type: none"> • Metodologii de schimbare a comportamentelor fumătorilor prin identificarea comportamentelor alternative;
3.	Activitatea individuală a cursanților		<ul style="list-style-type: none"> • Studierea literaturii recomandate • Însărcinări practice • Harta mentală a conceptul de „Sănătate” • Harta mentală a conceptul de „Boală” • Harta mentală a conceptul de „Calitatea vieții” • PPT „Modele ale sănătății și bolii” • Teste psihologice de diagnosticare a calității vieții
4.	Evaluarea punctuală		<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea hărților conceptuale • Discutarea modalităților de abordare a învățământului la distanță

VI. SUBIECTE PENTRU EVALUAREA FINALĂ

Evaluarea curentă, continuă și formativă, se va realiza pe parcursul activităților de training, prin aplicarea variatelor tehnici de autoevaluare, evaluare reciprocă, evaluare făcută de formator și, eventual, evaluare asistată de calculator. Cursul prevede doar o evaluare finală prin *proiect individual*, desfășurată peste 4-6 săptămâni de la încheierea formării, în cadrul căreia profesorii vor susține proiectele elaborate. Produsele evaluabile vor fi apreciate în planul corectitudinii didactice, dar și în planul adecvanței reflecțiilor pe care le va oferi cursantul.

Evaluarea finală se face în varianta de follow-up și include:

- Proiectarea/elaborarea proiectului de dezvoltare personală și profesională
- Reflecții asupra conținuturilor studiate;
- Interviu-structurat în baza proiectului de dezvoltare profesională.

VII. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Abric J.-C. Psihologia comunicării. Teorii și metode, Iași: Editura Polirom, 2002, 203 p.
2. Amado G., Guittet A., Psihologia comunicării în grupuri, Iași, 2007
3. Andre C., Lelord F. Cum să te iubești pe tine pentru a te înțelege mai bine cu ceilalți, Trad. din l. franc. A. Luca, București: Editura Trei, 2015, 302 p.
4. Andre Ch., Lelord F. Cum să ne exprimăm emoțiile și sentimentele, București: Editura TREI, trad. din l. franc. Georgescu M., 2013, 362 p.
5. Baban, A., Stres și personalitate, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1998
6. Bocoș M.-D. Instruirea interactivă, Iași: Editura Polirom, 2013, 470 p.
7. Bocoș, M. Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist, Ediția a IV-a revizuită, Pitești: Editura Paralela 45, 2017
8. Bogathy Z. Manual de tehnici și metode în psihologia muncii și organizațională, Iași: Editura Polirom, 2007, 388 p.
9. Bonchiș E. Învățã să ascuți. Iași: Polirom, 2019, 326 p.
10. Boncu Șt., Ceobanu C. Psihosociologie școlară, Iași: Editura Polirom, 2013, 381 p.
11. Branden N. Cei șase stâlpi ai încrederii în sine, București: Editura Amsta Publishing, 2008, 347 p.
12. Breben S., Gongea E., Puiu G. Metode interactive de grup. Ghid metodic. București: Editura Arves, 2002, 425 p.

13. Brillon M. Emoțiile pozitive, emoțiile negative și sănătatea: teama, furia și agresivitatea, iubirea, bucuria și tristețea, speranța și deznădejdea, rușinea, Trad. Vasilescu L., Iași: Editura Polirom, 2010, 259 p.
14. Bruksos R. Schimbarea ca oportunitate: reinventează-ți viitorul prin cele 8 stadii ale schimbării, Trad. din l. engl. Mechenici F., București: Editura Curtea Veche, 2010, 190 p.
15. Burley-Allen M. Arta de a asculta ce spun cei din jur și succesul în viață, Trad.: Bădescu A. București: Editura Teora, 2008, 218 p.
16. Calancea A. Trainingul de dezvoltare a competențelor afective. Ghid pentru formarea practică în consilierea psihologică, Chișinău: Tipografia centrală, 2012, 271 p.
17. Cerghit I. Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii, Iași: Editura Polirom, 2008, 395 p.
18. Cojocaru V. Competență. Performanță. Calitate. Concepte și aplicații în educație, Chișinău: Tip. UPS „Ion Creangă”, 2016, 273 p.
19. Cojocaru V., Cojocaru V. Gh., Postica A. Diagnosticarea pedagogică din perspectiva calității educației, Chișinău: Tipografia centrală, 2011, 192 p.
20. Cojocaru-Borozan M. Comunicare relațională. Suport de curs, Chișinău: UPS „I. Creangă”, 2009, 60 p.
21. Cojocaru-Borozan M. Tehnologia dezvoltării culturii emoționale, Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2012, 239 p.
22. Cojocaru-Borozan M. Teoria culturii emoționale. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2010. 239 p.
23. Coman A. Tehnici de comunicare. Proceduri și mecanisme psihosociale. București: C.H. Beck, 2008. 143 p.
24. Constantinescu M. Competența socială și competența profesională. București: Editura Economică, 2004, 350 p.
25. Cosnier J. Introducere în psihologia emoțiilor și a sentimentelor, Iași: Editura Polirom, 2002, 196 p.
26. Covey R. Cele șapte deprinderi ale persoanelor eficiente. Lecții importante pentru schimbarea personală, Ediția a III-a, rev., București: Editura ALLFA, 2015, 333 p.
27. Covey R.-S. Cele 12 pârghii ale succesului. Cum să obții excelența primară, Trad. G. Nedelea, București: Editura ALL, 2017, 132 p.
28. Crețu, R., Evaluarea personalității. Ed. Polirom, Iași, 2005
29. Cristea, D., Tratat de psihologie socială, Editura Pro Transilvania, 2000
30. Cungi C., Cum putem scăpa de stres, Polirom, Iași, 2003
31. Davidescu E. Semnificații ale competenței de relaționare în context pedagogic și social. În Univers pedagogic, Nr.1, 2017, p.
32. Davidescu E. Stiluri comportamentale adoptate de profesor în relaționarea educațională. În Materialele Conferinței științifico-practică națională cu participare internațională din 10 octombrie 2014 „Fundamente psihopedagogice ale prevenirii și combaterii violenței în sistemul educațional”, Chișinău, 2014, 366 p.
33. Davidescu E. Strategia trainingului privind dezvoltarea competenței de relaționare în procesul de formare a pedagogilor sociali. În: Didactica Pro..., nr. 1 (101), 2017, pp. 37-40.
34. Dumitru, LAI., Personalitate, atitudini și valori, Editura de Vest, Timișoara, 2001
35. Keller J. Atitudinea este totul: schimbă-ți atitudinea... și îți vei schimba viața, Trad. din l. engl. Căliman R.-A., București: Editura Curtea Veche, 2012, 166 p.
36. Leroux L. Fericire și leadership. Ghid de inițiere, Trad.: Nășcuțiu A.-M., București: Editura Niculescu, 2016, 246 p.
37. Miclea, M., Stres și apărare psihică, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1997
38. Mielu Z. Eul și personalitatea, București, Editura Trei, 2008

39. Neacșu I. Metode și tehnici de învățare eficientă. Fundamente și practici de succese, Iași: Polirom, 2015, 314 p.
40. Negovan V. Psihologie pozitivă aplicată în educație. București: Editura Universitară, 2013, 273 p.
41. Oprea C.-L. Strategii didactice interactive. Repere teoretice și practice. Ediția a III-a, București: EDP, 2008, 315 p.
42. Papuc I., Bocoș M. Psihopedagogie. Suporturi pentru formarea inițială și continuă, București: Editura Cartea Românească Educațional, 2017, 191 p.
43. Papuc L., Sadovei L., Cojocaru-Borozan M. Inițiere în cariera profesională pentru studenți pedagogi, Chișinău: Tip. UPS „Ion Creangă”, 2013, 156 p.
44. Patrașcu D. Managementul conflictului în sistemul educațional, Chișinău: Editura Reclama, 2017, 468 p.
45. Pâslaru V. Politici educaționale și calitatea educației. În: „Calitatea educației: teorii, principii, realizări”. Materialele Conferinței științifice internaționale, Chișinău, I.Ș.E, 30-31 octombrie 2008, p. 214-218.
46. Plozza L., Viața alături de stres, strategii de învingere a anxietății, Iași, Editura contact internațional, 1997.
47. Potolea D., Neacșu I., Iucu R., et alții, Pregătirea psihopedagogică. Iași: Editura Polirom, 2008, 542 p.
48. Sadovei L. Competența de comunicare didactică. Repere epistemologice și metodologice. Ch.: Tipogr. UPS „Ion Creangă”, 2008, 172 p.
49. Schawbel D. Manual de branding personal. Reguli noi pentru a carieră de succes. București: Editura Amaltea, 2015, 278 p.
50. Zlate M. Psihologia la răspântia mileniilor, Iași-București. Editura Polirom, 2001, 431 p.

Aprobat
Consiliul de administrație
Centrul Educațional PRO DIDACTICA

22 " martie " 2022

Centrul Educațional PRO DIDACTICA

**CURRICULUM
DE FORMARE CONTINUĂ A CADRELOR DIDACTICE
la disciplina
PORTOFOLIUL ȘI PROIECTUL ÎN ABORDAREA
DIDACTICII MODERNE**

AUTORI:

Tatiana Cartaleanu, dr., conf. univ.

Olga Cosovan, dr., conf. univ.

Angela Tomiță, prof. GDS

CHIȘINĂU, 2022

I. PRELIMINARII

Cadrelor didactice din învățământul general și cel profesional tehnic care au parcurs programul *Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice* și au manifestat interes pentru instruirea continuă Centrul Educațional *Pro Didactica* le propune un program de formare aprofundată în raport cu două instrumente de evaluare moderne: **portofoliul** și **proiectul**. Necesitatea de a fi fost instruit în domeniul dezvoltării gândirii critice se explică prin faptul că astfel cursanții se află aproximativ egali la linia de start, operează cu aceiași termeni și au o viziune formată instituționalizat asupra tendințelor de ultimă oră în didactica disciplinelor școlare.

Prezentul curriculum urmărește formarea deprinderilor de conceptualizare a demersului didactic și de aplicare a portofoliului (de acumulare și de evaluare) și proiectului (de învățare, de evaluare, de prezentare^{*1}) – fapt care presupune implicarea profesorilor într-un sistem de traininguri axate pe obiective clare și realizate prin tehnici adecvate. Numai astfel am putea să avem expectanțe înalte în raport cu gradul de apropiere a metodologiei care i-ar asigura absolventului deprinderi de monitorizare a propriei experiențe de învățare, un portofoliu elocvent de evaluare în preajma examenului de calificare* și un portofoliu de prezentare la momentul angajării*. În cazul ambelor instrumente, este crucială și decisivă viziunea sistemică a instituției – și, derivată de aici, a fiecărui cadru didactic – asupra tramei educaționale pe care o parcurge elevul și colaborarea tuturor celor implicați în vederea atingerii finalităților stipulate de curriculum.

Premisele care asigură succesul acestui sistem de traininguri sunt: (1) experiența amplă a Centrului Educațional *Pro Didactica* în elaborarea actelor normative curriculare și promovarea instruirii modulare în învățământul profesional tehnic*; (2) dotarea Centrului și asigurarea metodică prin publicațiile aferente, inclusiv o carte editată în sprijinul formatorilor și formabililor; (3) tradiția de colaborare a Centrului cu școlile profesionale din Republica Moldova, în diverse proiecte, inclusiv de instruire continuă a cadrelor didactice*.

II. REPERE CONCEPTUALE

Concepția acestui curs de formare continuă a cadrelor didactice de la treapta gimnazială, liceală sau din învățământul profesional tehnic se sprijină pe 3 module de bază: I. Portofoliul în rețeaua instrumentelor de evaluare. II. Proiectul ca metodă de învățare și de evaluare. III. Trama formării competențelor-cheie și a competențelor profesionale. Fiecare dintre aceste subiecte devine un modul de formare, cu durata de 3 zile / 24 de ore de contact direct + 1 zi de follow-up, cu prezență fizică sau on-line, la care se asimilează și se exersează cele mai importante aspecte ale aplicării instrumentelor respective pentru formarea și dezvoltarea instituționalizată a competențelor profesionale.

¹ Asteriscul (*) marchează momentele care vizează în mod special învățământul profesional tehnic.

Cursul **Portofoliul și proiectul în abordarea didacticii moderne** este adresat cadrelor didactice care activează în învățământul general și profesional tehnic. Formatorii urmează să promoveze consecvență în proiectarea strategică a activităților didactice care vizează domeniile *cunoaștere, înțelegere, aplicare, analiză, sinteză și creație*. Aceste obiective vor implica adiacent competențele de comunicare: discuția în cadrul grupului/echipei; dialogul cu clienții*; utilizarea terminologiei domeniului și argumentarea unui punct de vedere.

Data fiind situația atestată în școlile profesionale din Republica Moldova (ne referim la specificul traseelor individuale de formare a cadrelor care predau modulele de meserie), cursul are un pronunțat caracter inovator și, prin subiectele abordate, consolidează pregătirea didactică a acestora*.

Cursul se edifică și se sprijină pe direcțiile prioritare în didactica modernă, vizând predarea, învățarea și evaluarea, și presupune implicarea pleneră a cursanților în cadrul activităților de training și în realizarea sarcinilor individuale, sincron și asincron, indiferent dacă formarea se desfășoară cu prezența fizică sau on-line. Temele de casă, realizate în intervalul dintre module, sunt prezentate personal și debriefate în prima sesiune din modulul următor sau la sesiunea de follow-up din final. Impactul acestui program de formare va fi mai puternic dacă instituția va delega mai mulți profesori, care vor deveni persoanele-resursă ale promovării programului și astfel vor asigura un parcurs firesc spre acumularea lucrărilor de portofoliu sau implementarea învățării și evaluării prin proiecte.

III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Forma de învățământ (zi, f/f, la distanță)	Denumirea disciplinei	Semestrul / luna	Ore total:				Evaluarea	
			Total	Inclusiv				
				C	S	L		LI
	Portofoliul și proiectul în abordarea didacticii moderne		300	20	55		225	Sesiune de follow-up

UNITĂȚI DE CONȚINUT ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

	Unități de conținut	Nr. ore
I.	Portofoliul în rețeaua instrumentelor de evaluare Tipuri de portofolii. Structura portofoliului. Piese de portofoliu versus instruirea modulară. Strategii de evaluare a portofoliului. Criterii de evaluare a diferitelor produse de portofoliu. Referențialul de evaluare pentru portofoliu. Portofoliul în formarea profesională.*	24/96
II.	Proiectul ca metodă de învățare și de evaluare Proiectul ca formator de competențe.	24/96

	Tipologia proiectelor. Dezvoltarea creativității prin proiecte. Strategii și finalități ale metodei proiectului. Competența de comunicare versus proiectul elaborat de elev.	
III.	Trama formării competențelor-cheie și a competențelor profesionale* Stiluri de învățare. Proiectul: aspecte de evaluat. Evaluarea comportamentului în proiectele individuale. Structurarea și formularea sarcinilor pentru portofoliu. Evaluarea externă a portofoliului.*	24/96
	Prezentarea probelor de evaluare finală	3/12
	Total:	75/300

IV. OBIECTIVE ȘI CONȚINUTURI

I. Portofoliul în rețeaua instrumentelor de evaluare	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tipuri de portofolii. Structura portofoliului. ✓ Piese de portofoliu <i>versus</i> instruirea modulară. ✓ Strategii de evaluare a portofoliului. ✓ Criterii de evaluare a diferitelor produse de portofoliu. ✓ Referențialul de evaluare pentru portofoliu. ✓ Portofoliul în formarea profesională.* 	
Obiective	Unități de conținut
<ol style="list-style-type: none"> 1) Determinarea relației fiecărui cursant cu portofoliul ca metodă de învățare și de evaluare. 2) Elaborarea unor repere conceptuale comune versus utilizarea portofoliului de acumulare. 3) Stabilirea structurii obligatorii și a variabilelor pentru portofoliul aplicat în instruirea modulară/pe unități de învățare. 4) Examinarea modalităților de evaluare a pieselor de portofoliu. 5) Extinderea repertoriului didactic personal al fiecărui cursant. 6) Motivarea pentru aplicarea (rațională) a portofoliului în procesul de învățare și evaluare. 	<ul style="list-style-type: none"> • Instrumente de evaluare. • Tipuri de portofolii. Structura portofoliului. • Argumentarea necesității aplicării portofoliului în didactica modernă. • Structura portofoliului. • Piese de portofoliu versus instruirea modulară/pe unități de învățare. • Portofoliul profesorului. • Strategii de evaluare a portofoliului. • Criterii de evaluare a diferitelor produse de portofoliu. • Referențialul de evaluare pentru portofoliu. • Soluționarea problemelor complexe de evaluare a portofoliului. • Lecții-model cu aplicarea tehnicilor: <i>Întotdeauna/Niciodată, Imaginația ghidată, Roata, Freewriting, Conspcctul vizual, Argument în 4 pași, Dialogul controlat, Colțuri, Discurs argumentativ, Diagrama Venn, Mind map, Check-list, Pagină de jurnal,</i>

	<p><i>Studiu de caz, Generalizarea categorială, Discuție la manej, Asocieri libere/forțate, Acumulare, Explozie stelară, Graficul T, Graficul conceptual, SINELG, Rezolvare de probleme, Asalt de idei, FRISCO, Termometrul emoțional ș.a.</i></p>
<p>II. Proiectul ca metodă de învățare și de evaluare</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Proiectul ca formator de competențe. ✓ Tipologia proiectelor. ✓ Dezvoltarea creativității prin proiecte. ✓ Strategii și finalități ale metodei proiectului. ✓ Competența de comunicare versus proiectul elaborat de elev. 	
<ol style="list-style-type: none"> 1) Familiarizarea cu tipologia proiectelor care sunt aplicabile drept metodă de învățare și de evaluare, inclusiv în învățământul profesional. 2) Examinarea valențelor proiectului ca formator de competențe-cheie, competențe profesionale* și competențe pentru sec. al XXI-lea. 3) Analiza strategiilor de aplicare a metodei proiectului. 4) Elaborarea sarcinilor de proiecte în contextul <i>intenție – idee – item – produs – criterii de evaluare</i>. 5) Estimarea posibilității de a dezvolta creativitatea și competența de servire a clientului prin proiecte.* 6) Motivarea pentru aplicarea eficientă și rațională a proiectului în procesul de învățare și evaluare. 	<ul style="list-style-type: none"> • Proiectul ca metodă de învățare și de evaluare. • Proiectul ca formator de competențe. • Tipologia proiectelor. • Dezvoltarea creativității prin proiecte. • Pași de urmat în proiectul de învățare. • Strategii și finalități ale metodei proiectului. • Servirea clientului privită drept competență.* • Competența de comunicare versus proiectul. • Lecții-model cu aplicarea tehnicilor: <i>Grila lui Quintilian, Rezumate, Ghicește obiectul, Brainstorming, SMPR, Lectura analitică, Rezolvare de probleme, Mozaic, Acumulare, Discuție la manej, Secvențe contradictorii, 6 Cum?, Studiu de caz, Acvariu, Lectură împotriva ș.a.</i>
<p>III. Trama formării competențelor-cheie și a competențelor profesionale*</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stiluri de învățare. • Proiectul: aspecte de evaluat. • Evaluarea comportamentului în proiectele individuale. • Structurarea și formularea sarcinilor pentru portofoliu. • Evaluarea externă a portofoliului. 	
<ol style="list-style-type: none"> 1) Construirea tramei de formare a competenței. 2) Înțelegerea rolului pe care îl joacă formarea pe unele domenii de competență (lectura, scrierea, calculul, mișcarea, 	<ul style="list-style-type: none"> • Trama formării competențelor. • Stiluri de învățare. • Proiectul: aspecte de evaluat (produsul, procesul, colaborarea, cooperarea, inteligența emoțională).

<p>rezolvarea de probleme).</p> <p>3) Dezvoltarea capacităților individuale ale elevilor și a creativității prin sarcini de proiect.</p> <p>4) Listarea aspectelor evaluabile ale proiectului individual sau de echipă.</p> <p>5) Examinarea criteriilor de evaluare a comportamentului (în raport cu activitatea profesională).*</p> <p>6) Elaborarea unor teme de proiecte individuale sau de echipă: de la intenție la evaluare.</p> <p>7) Structurarea și formularea sarcinilor pentru completarea unui portofoliu de evaluare și de prezentare*.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluarea comportamentului în proiectele individuale. • Structurarea și formularea sarcinilor pentru portofoliu. • Evaluarea externă a portofoliului.* • Întrebări și răspunsuri vs portofoliu. • Lecții-model cu aplicarea tehnicilor: <i>Grefa metaforică, SMPR, Chat, Șvaițer, Studiu de caz, Harta empatiei, Iarmarocul de idei, RAI, Freewriting, 6 Pălării, Graficul T, Joc de rol, Discuție ghidată ș.a.</i>
---	---

V. COMPETENȚE GENERALE ȘI COMPETENȚE SPECIFICE

Capacitatea de a proiecta și realiza activități educaționale

- Să-și proiecteze demersul didactic luând în calcul recomandările didacticii generale, în speță ale docimologiei;
- Să aplice noțiunile inerente evaluării de produs și evaluării de proces;
- Să varieze modalitățile de abordare a sarcinii în baza standardelor de formare profesională*;
- Să elaboreze algoritmi pentru ghidarea elevilor în realizarea pieselor de portofoliu;
- Să respecte principiile și recomandările științifice pentru învățarea și evaluarea prin proiecte.

Abilități analitice și predictive în managementul comunității de instruire

- Să estimeze starea de lucruri în comunitatea de instruire și să aplice strategiile adecvate pentru desfășurarea învățării prin colaborare și prin cooperare, a evaluării reciproce;
- Să racordeze piesele de portofoliu vizate de curriculum la sarcinile de învățare și oportunitățile de evaluare;
- Să analizeze rezultatele elevilor, să observe și să monitorizeze progresul școlar individual;
- Să proiecteze activități de ratrapare pentru elevii aflați în dificultate.

Abilități de comunicare didactică

- Să aplice diverse modele comportamentale, în raport cu educația pentru o societate deschisă, prin descătușarea personalității antrenate în activitatea didactică, prin promovarea toleranței față de capacitățile, abilitățile și motivația diferită a elevilor;
- Să implice plinar și echitabil cele trei coduri de comunicare didactică – verbal, iconic, practic – în procesul de predare-învățare-evaluare;
- Să promoveze, prin propriul model și prin activități de învățare, comunicarea corectă, cu utilizarea terminologiei specifice domeniului în limba de instruire;
- Să contribuie la înțelegerea impactului abilităților de monitorizare a propriului progres asupra reușitei și succesului personal și profesional* al fiecărui elev;
- Să dezvolte receptivitatea elevilor la feedback.

VI. SUGESTII METODOLOGICE

Interesul cadrelor didactice pentru aplicarea unor strategii, metode, tehnici, procedee de predare-învățare-evaluare este dictat de dorința de a spori motivația școlară și de a le asigura copiilor un viitor prosper datorat educației, orice domeniu ar alege. Or, această perspectivă nu este posibilă fără deprinderea de a învăța și a munci pe cont propriu, cu resursele intelectuale formate pe băncile instituțiilor de învățământ. În acest sens, experiența masiv popularizată a unor sisteme de învățământ de a-i obișnui pe elevi să lucreze singuri, ghidați și călăuziți îndeaproape de pedagogi, în vederea rezolvării unor cazuri, elaborării unor produse de portofoliu sau studierii unor probleme prin metoda proiectului ne sunt de ajutor în conceptualizarea demersului didactic formator, adresat cursanților înscriși la acest program.

Cultivarea viziunii holistice asupra portofoliului, completat cu piese care formează și valorifică competențele de toate nivelurile, și asupra proiectului, care, la rândul-i, se poate materializa într-o gamă de produse acceptabile și evaluabile, îi va permite cadrului didactic să identifice, în propriul demers, momentele cele mai potrivite și sarcinile cele mai adecvate pentru finalitățile disciplinei pe care o predă. La fel de important este să se exploreze la maximum potențialul inter-, pluri-, multi- și transdisciplinar al instruirii pe module sau pe unități de învățare, în special prin colaborarea cadrelor didactice și dirijarea procesului la nivel de instituție.

Programul de formare va valorifica, pe palierul conținuturilor, cele mai noi recomandări ale docimologiei și cele mai mediatizate succese ale școlilor de performanță, dar fiecare dintre formabili va fi liber să realizeze atât transferul, cât și adaptarea metodologiei încetățenite, dând dovadă de suficientă flexibilitate și creativitate didactică, pentru a-și orienta demersul didactic după busola curriculumului aprobat.

VII. SUGESTII DE EVALUARE

Condiții de evaluare și certificare

Cursul prevede evaluări intermediare (reflecții despre succese și probleme în aplicarea portofoliului și proiectului la începutul trainingului II și III) și o evaluare finală prin prezentare multimedia individuală, desfășurată peste 4-6 săptămâni de la încheierea formării, în cadrul căreia profesorii își vor generaliza experiența și vor răspunde la eventualele întrebări ale colegilor și formatorilor. Produsele evaluabile vor fi apreciate în planul corectitudinii didactice, dar și al profunzimii abordării instrumentului respectiv.

Certificarea va fi validă atunci când profesorul-cursant va face dovada nu doar a asimilării strategiei de aplicare a acestor instrumente, la nivel de cunoștințe, fie și temeinice, ci va putea explica schimbarea care se produce în conceptualizarea învățării și evaluării.

VIII. SURSE BIBLIOGRAFICE

- 1) Beadle, Phil. *Cum să predai. Strategii didactice*. București: Didactica Publishing House, 2019. ISBN 978-606-683-979-2. 260 p.
- 2) Beard, Alex. *Născuți pentru a învăța*. București: Publica, 2019. ISBN 978-606-722-340-8. 466 p.
- 3) Bocoș, Mușata-Dacia. *Instruirea interactivă: repere axiologice și metodologice*. Iași: Polirom, 2013. ISBN 978-973-46-3248-0. 470 p.

- 4) Cartaleanu, Tatiana; Cosovan, Olga. *Proiectul și portofoliul în formarea competenței de gândire critică*. Chișinău: Centrul Educațional Pro Didactica, 2021. ISBN 978-9975-87-790-9. 116 p.
- 5) Cartaleanu, Tatiana; Cosovan, Olga; Zgardan-Crudu, Aliona. *Proiectele interdisciplinare ca instrument de învățare și de evaluare*. Chișinău: S. n., 2019. ISBN 978-9975-134-79-8. 124 p.
- 6) Cerghit, Ioan. *Sisteme de instruire alternative și complementare: structuri, stiluri și strategii*. București: Aramis Print, 2002. ISBN 973-85939-4-8. 320 p.
- 7) *Competența acțional-strategică?! Coord. Viorica Goraș-Postică*. Chișinău: Centrul Educațional „Pro Didactica”, 2012. ISBN 978-9975-4125-5-1. 152 p.
- 8) Fisher, Douglas et al. *50 de metode de instruire pentru a facilita înțelegerea unui text*. Iași: Polirom, 2021. ISBN 978-973-46-8632-2. 198 p.
- 9) Gordon, Thomas. *Profesorul eficient*. București: Trei, 2011. ISBN 978-973-707-566-6. 376 p.
- 10) Lemov, Doug. *Cum să predai ca un campion 2.0: 62 de tehnici pentru a le deschide elevilor calea către facultate*. București: Trei, 2021. ISBN 978-606-40-0661-5. 438 p.
- 11) Lucas, Bill; Spenser, Ellen. *Predarea gândirii creative: dezvoltarea elevilor și studenților care generează idei și gândesc critic*. București: Didactica Publishing House, 2020. ISBN 978-606-048-217-8. 204 p.
- 12) Minder, Michel. *Didactica funcțională, obiective, strategii, evaluare*. Chișinău: Cartier, 2003. ISBN 9975-79-39-1. 360 p.
- 13) Pânișoară, Georgeta (coord.). *Psihologia învățării. Cum învață copiii și adulții*. Iași: Polirom, 2019. ISBN 978-973-46-7725-2. 296 p.
- 14) *Proiectul: proces de învățare, produs evaluabil*. Chișinău: Centrul Educațional Pro Didactica, 2018. ISBN 978-9975-3177-2-6. 112 p.
- 15) Scelifos, Lia; Goraș-Postică, Viorica; Cosovan, Olga; Cartaleanu Tatiana; Beznițchi, Lidia; Copăceanu, Roman. *O competență-cheie: a învăța să înveți. Ghid metodologic*. Chișinău: Centrul Educațional „Pro Didactica”, 2010. ISBN 978-9975-4125-0-6. 136 p.
- 16) Stolovitch, Harold D. et al. *Formarea prin transformare: dincolo de prelegeri*. București: Trei, 2017. ISBN 978-606-40-0290-7. 430 p.
- 17) Ulrich, Cătălina. *Învățarea prin proiecte: ghid pentru profesori*. Iași: Polirom, 2016. ISBN 978-973-46-6240-1. 278 p.
- 18) Walker, Timoty D. *Să predăm ca în Finlanda: 33 de strategii simple pentru lecții pline de bună-dispoziție*. București: Trei, 2018. ISBN 978-606-40-0370-6. 376 p.

Proiectele activităților

Modulul I. Portofoliul în rețeaua instrumentelor de evaluare

	Ziua I	Ziua II	Ziua III
I.	Formarea comunității dinamice de instruire.	Piese de portofoliu <i>versus</i> instruirea modulară/pe unități de învățare.	Criterii de evaluare a diferitelor produse de portofoliu.
II.	Tipuri de portofolii. Structura portofoliului.	Soluționarea problemelor complexe în diferite tipuri de portofolii.	Strategii de evaluare a portofoliului.
III.	Argumentarea necesității aplicării portofoliului în instruire.	Portofoliul profesorului.	Referențialul de evaluare pentru portofoliu.

Modulul II. Proiectul ca metodă de învățare și de evaluare

	Ziua I	Ziua II	Ziua III
I.	Sesiune de follow-up.	Tipologia proiectelor.	Finalități ale proiectelor de echipă.
II.	Proiectul ca formator de competențe.	Pași de urmat în proiectul de învățare.	Competența de comunicare <i>versus</i> proiectul elaborat de elev.
III.	Piese de portofoliu ca produse rezultate din proiectul individual.	Strategii ale metodei proiectului.	Dezvoltarea creativității prin proiecte.

Modulul III Trama formării competențelor-cheie și a competențelor profesionale

	Ziua I	Ziua II	Ziua III
I.	Sesiune de follow-up.	Proiectul: aspecte de evaluat.	Evaluarea comportamentului în proiectele individuale.
II.	Trama formării competențelor-cheie/competențelor profesionale.	Structurarea și formularea sarcinilor pentru portofoliu.	Evaluarea reciprocă și autoevaluarea produselor în proiectele de echipă.
III.	Stiluri de învățare.	Evaluarea portofoliului: criterii, grile, bareme, scheme de notare.	Evaluarea trainingului.

Aprobat
Consiliul de administrație
Centrul Educațional PRO DIDACTICA

Centrul Educațional PRO DIDACTICA

**CURRICULUM
DE FORMARE CONTINUĂ A CADRELOR DIDACTICE
la disciplina
GÂNDIREA CRITICĂ PENTRU FORMAREA COMPETENȚELOR**

AUTORI:

Tatiana Cartaleanu, dr., conf. univ.
Olga Cosovan, dr., conf. univ.
Valeriu Gorincioi, prof., GDS
Angela Tomiță, prof. GDS

CHIȘINĂU, 2022

I. PRELIMINARII

Interesul pentru formarea competențelor profesionale, în orice sistem de instruire, impune modificarea demersului didactic, modernizarea lui prin aplicarea tehnicilor interactive, multe dintre care sunt din setul de tehnici promovate de mișcarea *RWTC/LSDGC (Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice)*. Popularizarea tehnicilor LSDGC în Republica Moldova creează cadrul necesar pentru examinarea lor prin prisma disciplinelor concrete, de cultură generală, dar și în contextul modulelor de specialitate, în școlile profesionale, unde formarea și dezvoltarea competențelor reclamă și procesarea textului științific, și dezvoltarea abilităților de cooperare, comunicare, exprimare și, mai ales, de argumentare a punctului de vedere. Rolul deosebit al lecturii și scrierii, ca operații intelectuale de primă importanță, amplifică impactul tehnicilor LSDGC asupra succesului școlar al elevului, creând premisa necesară pentru succesul social și profesional ulterior. Aplicarea tehnicilor LSDGC permite cercetarea multiaspectuală și de profunzime a subiectelor de conținut, contribuie la dezvoltarea gândirii nestandard, declanșează creativitatea elevilor și le formează abilități de comunicare și de comportament social absolut necesare.

Tehnicile de gândire critică, odată asimilate de cadrele didactice din învățământul general și profesional, oferă posibilitatea de a proiecta demersul în cadrul ERRE, de a exersa consecvent procedeele potrivite pentru anumite aspecte ale competențelor și de a urmări o strategie clară de formare profesională și personală a elevilor.

În viziunea prezentului curriculum, formarea abilităților de aplicare a strategiei LSDGC presupune implicarea profesorilor într-un sistem de traininguri, axate pe obiective clare și realizate prin tehnici adecvate. Numai astfel am putea să avem expectanțe înalte în raport cu gradul de apropiere a metodologiei respective.

Sunt 3 premise pentru succesul acestui sistem de traininguri: experiența Centrului Educațional *Pro Didactica* în promovarea strategiei LSDGC, pentru diferite categorii de cadre didactice; dotarea și asigurarea metodică prin publicațiile aferente: pe parcursul ultimilor 20 de ani au fost reeditate ghidurile originale, adaptate la învățământul din Republica Moldova, și pregătite mai multe cărți scrise expres pentru profesorii interesați; experiența de colaborare cu școlile profesionale din Republica Moldova, în diverse proiecte, inclusiv cele de instruire continuă a cadrelor didactice.

Constructivismul și strategia LSDGC, pe care se edifică prezentul curs, presupun exersarea unor tehnici concrete de abordare a comunicării. Acestea nu se vor repeta de la o unitate de conținut la alta, lărgind astfel sfera achizițiilor metodologice ale cursanților.

Cursul va respecta următoarele principii:

- ✓ Principiul participării active și conștiente în activitatea de predare-învățare-evaluare;
- ✓ Principiul intuiției;
- ✓ Principiul continuității între secvențele învățării;
- ✓ Principiul relevanței;
- ✓ Principiul varietății / variabilității;

- ✓ Principiul ilustrativității;
- ✓ Principiul esențializării rezultatelor activității didactice;
- ✓ Principiul autoreglării activității didactice.
- ✓ Principiul participării active și conștiente în activitatea de predare-învățare-evaluare.

Cursantul urmează să privească în mod creativ și divergent propriul demers educațional; să reperateze metodele, procedeele/tehnicele și exercițiile aplicabile la diferite niveluri de școlarizare; să construiască strategii de durată pentru dezvoltarea competențelor-cheie ale învățământului general și profesional secundar.

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Forma de învățământ (zi, f/f, la distanță)	Denumirea disciplinei	Semestrul / luna	Ore total:				Evaluarea	
			Total	Inclusiv				
				C	S	L		LI
	Gândirea critică pentru formarea competențelor		300	20	55		225	Sesiune de follow-up

Unități de conținut și repartizarea orientativă a orelor

Nr. d/o	Unități de conținut	Nr. ore
1.	Inițiere și concepte de bază ale dezvoltării gândirii critice <ul style="list-style-type: none"> • Conceptul de gândire critică. • Cadrul pentru dezvoltarea gândirii critice Evocare / Realizare a sensului / Reflecție / Extindere. • Lecții-model cu aplicarea tehnicilor LSDGC 	24/96

2.	<p>Învățarea prin cooperare: proiectare, organizare, desfășurare, evaluare, debriefare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conceptul de învățare prin cooperare. • Clasa ca mediu propice cooperării. • Caracteristicile lecției axate pe învățarea prin cooperare. • Rezultatele învățării prin cooperare. • Strategii de învățare prin cooperare. • Autoevaluarea și evaluarea reciprocă. 	24/96
3.	<p>Formarea și dezvoltarea competențelor-cheie ale învățământului general și a competențelor profesionale prin strategii de dezvoltare a gândirii critice la disciplinele școlare și modulele de meserie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gândirea critică în sprijinul formării competențelor profesionale: de la proiectare la evaluare. • Standardele de formare profesională: cunoștințe + competențe. • Teoria inteligențelor multiple versus formarea competențelor profesionale. <p>Tehnicile aplicate: <i>Reacția imediată, Pagina de jurnal, Brainwriting, Pătratul lui Descartes, GPP, Lectura interogativă, RAI, Imaginația ghidată, Argument în 4 pași, Discuția Panel, Interviu de grup, Lectura intensivă, Graffiti, Studiu de caz, Joc de rol, Cubul, Atribute și metafore, Eseu de 5 minute, Argumente pe cartele, Brainstorming, Secvențe contradictorii, Comerțul cu o problemă, Controversa constructivă, Cercul.</i></p>	24/96
4.		3/12
Total:		75/300

III. COMPETENȚE GENERALE ȘI COMPETENȚE SPECIFICE

Capacitatea de a proiecta și realiza activități educaționale

- Să aplice noțiunile inerente gândirii critice și promovării acesteia;
- Să-și proiecteze demersul didactic luând în calcul bazele pedagogice și psihologice ale gândirii critice;
- Să varieze modalitățile de abordare a textului științific, publicistic și artistic;
- Să respecte algoritmul de aplicare a tehnicilor de lectură, scriere, organizare grafică a informației, discuție și argumentare;

- Să respecte principiile și recomandările științifice pentru fiecare tehnică asimilată.

Abilități analitice și predictive în managementul comunității de instruire

- Să racordeze tehnicile adecvate la etapele demersului didactic, respectând cadrul strategic *evocare / realizare a sensului / reflecție / extindere* la modulele de formare profesională și la activități didactice concrete;
- Să estimeze starea de lucruri în comunitatea de instruire și să aplice strategiile adecvate pentru desfășurarea învățării prin colaborare și prin cooperare, a evaluării reciproce;
- Să analizeze rezultatele elevilor, să observe și să monitorizeze progresul școlar individual.

Abilități de comunicare didactică

- Să aplice diverse modele comportamentale, în raport cu educația pentru o societate deschisă, prin descătușarea personalității antrenate în activitatea didactică, prin promovarea toleranței față de capacitățile, abilitățile și motivația diferită a elevilor.
- Să contribuie la înțelegerea impactului abilităților de lectură / scriere / prezentare asupra reușitei și succesului profesional și personal al fiecărui elev;
- Să dezvolte receptivitatea elevilor la feedback.

IV. OBIECTIVE CROSS-CURRICULARE ȘI GENERALE ale cursului

a. Cunoaștere și înțelegere

Cursanții vor demonstra cunoașterea principiilor de dezvoltare a gândirii critice, cadrul ERRE și tehnicile aplicabile pentru formarea competențelor-cheie ale învățământului general și a competențelor profesionale în învățământul profesional secundar.

b. Aplicare

Cursanții vor fi capabili să proiecteze, să elaboreze și să realizeze activități educaționale la clasă, promovând conceptele de bază ale gândirii critice și tehnicile adecvate pentru atingerea obiectivelor / formarea competențelor.

c. Integrare

Cursanții vor putea să se pronunțe în legătură cu impactul dezvoltării gândirii critice asupra formării și dezvoltării competențelor-cheie și a competențelor profesionale, vizând dezvoltarea personală și profesională a elevilor.

V. CONȚINUTURI ȘI STRATEGII DIDACTICE

Cursul trasează o linie de conexiune între trainingurile standard ale proiectului de dezvoltare a gândirii critice (mii de profesori au beneficiat, din 1999 până în prezent, unul sau de mai multe module de LSDGC) și strategiile de dezvoltare a competențelor: competențe-cheie, competențe specifice sau competențe profesionale.

Strategia didactică de desfășurare a activităților este trainingul: 3 traininguri de 24 de ore /3 zile, cu perioade de experimentare și aplicare, dar și cu sarcini pentru sesiunile de follow-up, care presupun prezentarea unui raport, a unei analize a impactului. Între sesiunea de formare și sesiunea de follow-up cursanții vor exersa realizarea transferului asupra activității cotidiene la clasă, prin aplicarea imediată a proiectelor.

Exersarea gândirii critice presupune realizarea următoarelor operații: conceptualizare, comparație, analiză, sinteză, evaluarea informațiilor; reflecție personală (și colectivă), aplicare. Definiția extinsă a gândirii critice confirmă fără rezerve că oricare dintre capacitățile și atitudinile vizate țin și de instrumentarul/arsenalul/apanajul lecturii și comunicării.

Concepute ca traininguri, sesiunile se vor desfășura în grupuri de 12-16 cursanți, acordându-se prioritate activităților în perechi și în grup; lucrul individual se va orienta spre studierea surselor de referință și rodarea strategiilor/metodelor/tehnicilor asimilate. Primele experiențe în acest sens demonstrează că modulele de instruire profesională sunt favorabile dezvoltării gândirii critice, care începe cu asimilarea unor strategii de lectură a textului științific, din manuale și suporturi de curs, continuă prin exersarea și dezvoltarea abilităților de comunicare și cooperare, ca în cele din urmă să țințească în comportamente, atitudini, savoir-vivre și savoir-être. A-l învăța pe elev să gândească în mod critic înseamnă a-l elibera de constrângeri și stereotipuri, dar în cea mai mare măsură înseamnă și a-l pregăti pentru viața care îi va reclama în permanență capacitatea de a gândi pe cont propriu, de a-și analiza deciziile, de a reflecta, de a participa la o discuție, admitând din start că adevărul se va naște în procesul confruntării diferitelor opinii și al analizei lor, acceptând că opinia ta nu este singura corectă.

Respectiva strategie a determinat elaborarea acestui curs amplu, dedicat cadrului de proiectare didactică *Evocare – Realizare a sensului – Reflecție – Extindere (ERRE)*, care constituie un circuit închis de învățare explicită și unde nu este permis să se omită unele etape și să se treacă peste anumite activități, ceea ce este crucial pentru însușirea meseriei. Printre inovațiile pe care cadrul ERRE le-a adus în învățământul nostru, vom plasa pe primul loc asigurarea profesorilor cu o strategie a schimbării: din prezentator de informații și evaluator profesorul se transformă în ghid, dirijor, îndrumător, sfetnic, designer, consilier, iar sarcina sa primordială este de a organiza și de a facilita învățarea, de a-i călăuzi pe elevi pe drumul cunoașterii autentice.

Finalitățile cursului vizează:

- ✓ Cunoașterea principiilor de bază ale dezvoltării gândirii critice.
- ✓ Familiarizarea cu strategia de aplicare a cadrului ERRE la proiectarea didactică de lungă durată (anual, semestrial, modular) și cotidiană.
- ✓ Asimilarea tehnicilor de bază ale dezvoltării gândirii critice, în vederea aplicării lor eficiente pentru dezvoltarea competențelor.
- ✓ Activarea și exersarea abilității de a organiza cooperarea elevilor la realizarea sarcinilor didactice.
- ✓ Analiza și evaluarea posibilităților oferite de tehnicile de dezvoltare a gândirii critice pentru dezvoltarea competențelor.
- ✓ Realizarea eficientă a demersului didactic, atingerea standardelor curriculare.
- ✓ Formarea deprinderilor de analiză critică a resurselor didactice.
- ✓ Promovarea principiilor gândirii critice în activitatea didactică.

Subiectul 1. Inițiere și concepte de bază ale dezvoltării gândirii critice

<ul style="list-style-type: none"> • Conceptul și istoricul dezvoltării gândirii critice. • Prezentarea generală a cadrului de proiectare ERRE. • Proiectarea lecțiilor în cadrul ERRE. • Racordarea metodologiei LSDGC la studierea disciplinelor școlare și a modulelor de meserie. 		
Obiective de referință		Unități de conținut
Cursanții vor urma:		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Să-și formeze o viziune de ansamblu asupra gândirii critice; ✓ Să asimileze tehnicile de dezvoltare a gândirii critice; ✓ Să realizeze transferul cadrului ERRE asupra materiilor predate; ✓ Să fie motivați pentru aplicarea cadrului ERRE în activitatea didactică. ✓ Să aprecieze rolul conținuturilor prevăzute de curriculum pentru dezvoltarea competenței de comunicare lingvistică și a competenței lectorale. 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Conceptul de gândire critică. ✓ Cadrul pentru dezvoltarea gândirii critice <p>Evocare / Realizare a sensului / Reflecție / Extindere.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Lecții-model cu aplicarea tehnicilor: <i>Asocieri libere/forțate, Scriere liberă, Brainstorming, Discuție la manej, Alb și negru, Mozaicul, SINELG-ul, Lectura ghidată, Studiul de caz, Ghidul pentru învățare, Interviu în trei trepte, Discuția ghidată, Diagrama Venn, Agenda cu notițe paralele, Graficul T, 6 De ce?, SMPR, Imaginația ghidată, Eseul de 5', Turul galeriei.</i>
Forme și strategii de organizare a activității didactice		
Nr crt.	Forme de organizare/tipuri de evaluare	Strategii și activități didactice dominante
1.	Curs interactiv	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentare • Prelegere interactivă • Tehnica SINELG • Tehnica Mozaic
2.	Training	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Asocieri libere/forțate</i> • <i>Scriere liberă</i> • <i>Brainstorming</i> • <i>Discuție la manej</i> • <i>Alb și negru</i> • <i>Lectura ghidată</i> • <i>Studiul de caz</i> • <i>Ghidul pentru învățare</i> • <i>Interviul în trei trepte</i> • <i>Discuția ghidată</i> • <i>Diagrama Venn</i> • <i>Agenda cu notițe paralele</i> • <i>Graficul T</i>

		<ul style="list-style-type: none"> • 6 De ce? • SMPR • Imaginația ghidată • Eseul de 5' • Turul galeriei
3.	Activitatea individuală a cursanților	<ul style="list-style-type: none"> • Studiarea literaturii recomandate • Elaborarea proiectelor didactice în cadrul ERRE • Experimentarea tehnicilor asimilate la disciplinele predate
4.	Evaluarea punctuală	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea reflecțiilor cu privire la aplicarea a 2 tehnici de gândire critică la clasă. • Elaborarea proiectului unei lecții / a unui modul în cadrul ERRE

Subiectul 2. Învățarea prin cooperare: proiectare, organizare, desfășurare, evaluare, debriefare

<ul style="list-style-type: none"> • Învățarea prin cooperare. Aspecte esențiale. Limitele cooperării în activitatea didactică. • Etapele de formare a unui grup. Managementul activității în echipe. • Aplicarea taxonomiilor (Bloom, Dave, Krathwohl) în procesul de învățare. • Evaluarea procesului și a produselor obținute în rezultatul cooperării. 	
Obiective de referință	Unități de conținut
<p>Cursanții vor urma:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Să examineze învățarea prin cooperare ca element esențial în formarea profesională; ✓ Să asimileze tehnicile de dezvoltare a gândirii critice, aplicabile în învățarea prin cooperare; ✓ Să proiecteze și să realizeze demersul didactic eficient, bazat pe cooperarea elevilor; ✓ Să aplice strategii eficiente de evaluare a procesului și a produselor rezultate din munca de echipă; ✓ Să fie motivați pentru propagarea învățării prin cooperare. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conceptul de învățare prin cooperare. • Clasa ca mediu propice cooperării. • Caracteristicile lecției axate pe învățarea prin cooperare. • Rezultatele învățării prin cooperare. • Elementele de bază ale învățării prin cooperare. • Lecții-model cu aplicarea tehnicilor: <i>Rubrici, Pixuri în pahar, Tabloul alternativ, Zigzag, Discuția ghidată, Analiza SWOT, Agenda cu notițe paralele, Jurnalul triplu, Interviuul în trei trepte, Secvențe contradictorii, Linia valorii, Întrebări călătoare, Interviuul de grup, SINELG.</i> • Strategii de învățare prin cooperare. • Autoevaluarea și evaluarea reciprocă. • Criterii și indicatori de evaluare. • Aplicarea grilelor în evaluarea reciprocă. <p>Analiza și debriefarea lecțiilor de învățare prin cooperare.</p>

Forme și strategii de organizare a activității didactice		
Nr crt.	Forme de organizare/tipuri de evaluare	Strategii și activități didactice dominante
1.	Curs interactiv	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentare • Prelegere interactivă
2.	Training	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rubrici</i> • <i>Pixuri în pahar</i> • <i>Tabloul alternativ</i> • <i>Zigzag</i> • <i>Discuția ghidată</i> • <i>Analiza SWOT</i> • <i>Agenda cu notițe paralele</i> • <i>Jurnalul triplu</i> • <i>Interviul în trei trepte</i> • <i>Secvențe contradictorii</i> • <i>Linia valorii</i> • <i>Întrebări călătoare</i> • <i>Interviul de grup,ă</i> • <i>SINELG.</i>
3.	Activitatea individuală a cursanților	<ul style="list-style-type: none"> • Studierea literaturii recomandate • Experimentarea la clasă a strategiilor de cooperare, prin aplicarea tehnicilor asimilate • Prezentarea unei activități de formare pentru profesorii colegi, în instituție •
4.	Evaluarea punctuală	<ul style="list-style-type: none"> • Descrierea experiențelor de aplicare a cooperării elevilor în activitățile didactice • Analiza SWOT pentru cooperare în procesul de învățare (la disciplină, clasă. meserie) • Formularea și argumentarea concluziilor

Subiectul 3. Formarea și dezvoltarea competențelor-cheie ale învățământului general și a competențelor profesionale prin strategii de dezvoltare a gândirii critice la disciplinele școlare și modulele de meserie

<ul style="list-style-type: none"> • Învățarea prin cooperare. Aspecte esențiale. Limitele cooperării în activitatea didactică. • Etapele de formare a unui grup. Managementul activității în echipe. • Aplicarea taxonomiilor (Bloom, Dave, Krathwohl) în procesul de învățare. • Evaluarea procesului și a produselor obținute în rezultatul cooperării., 		
Obiective de referință		Unități de conținut
Cursanții vor urma:		
<ul style="list-style-type: none"> • Să asimileze și să exerseze tehnicile de dezvoltare a GC. • Să rezeze oportunitățile de aplicare a gândirii critice în formarea competențelor prevăzute de standardele educaționale și de cele profesionale. • Să-și contureze o viziune strategică de aplicare coerentă și creativă a tehnicilor de dezvoltare a GC pentru dezvoltarea competențelor profesionale. • Să fie motivați pentru valorificarea inteligențelor multiple ale elevilor prin tehnici interactive, în vederea dezvoltării personale și profesionale. 		<ul style="list-style-type: none"> • Gândirea critică în sprijinul formării competențelor profesionale: de la proiectare la evaluare. • Standardele educaționale și standardele de formare profesională: cunoștințe + competențe. • Teoria inteligențelor multiple versus formarea competențelor.
Forme și strategii de organizare a activității didactice		
Nr crt.	Forme de organizare/tipuri de evaluare	Strategii și activități didactice dominante
1.	Curs interactiv	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentare • Prelegere interactivă
2.	Training	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Reacția imediată</i> • <i>Pagina de jurnal</i> • <i>Brainwriting</i> • <i>Pătratul lui Descartes</i> • <i>GPP</i> • <i>Lectura interogativă</i> • <i>RAI</i> • <i>Imaginația ghidată</i> • <i>Argument în 4 pași</i> • <i>Discuția Panel</i> • <i>Interviul de grup</i> • <i>Lectura intensivă</i> • <i>Graffiti</i>

		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Studiu de caz</i> • <i>Joc de rol</i> • <i>Cubul</i> • <i>Atribute și metafore</i> • <i>Eseu de 5 minute</i> • <i>Argumente pe cartele</i> • <i>Brainstorming</i> • <i>Secvențe contradictorii</i> • <i>Comerțul cu o problemă</i> • <i>Controversa constructivă</i> • <i>Cercul</i>
3.	Activitatea individuală a cursanților	<ul style="list-style-type: none"> • Studierea literaturii recomandate • Experimentarea la clasă a strategiilor de dezvoltare a competențelor, în conformitate cu proiectarea de lungă durată • Prezentarea unui raport la catedră / consiliul profesoral despre strategiile de dezvoltare a competențelor
4.	Evaluarea punctuală	<ul style="list-style-type: none"> • Simularea în condiții de training a aplicării unei tehnici de dezvoltare a GC, cu prezentarea contextului și a materialelor elaborate • Evaluare reciprocă • Discuții

VI. SUGESTII DE EVALUARE

Evaluarea curentă, continuă și formativă, se va realiza pe parcursul activităților de training, prin aplicarea variatelor tehnici de autoevaluare, evaluare reciprocă, evaluare făcută de formator și, eventual, evaluare asistată de calculator. Cursul prevede evaluări intermediare, la începutul fiecărui training, după o perioadă de experimentare a celor asimilate.

Evaluarea finală se va realiza prin simulare /joc de rol și va fi desfășurată peste 4-6 săptămâni de la încheierea formării, în cadrul căreia profesorii vor descrie contextul de aplicare a unei tehnici la clasă, vor susține un interviu cu colegii și vor pregăti din timp materialele necesare (suport, pagini de handout, materiale ilustrative sau alte resurse de care e nevoie pentru aplicarea tehnicii. Activitatea va fi apreciată din perspectiva corectitudinii didactice, dar și în planul adecvanței reflecțiilor pe care le va oferi cursantul. Interviul se va axa pe afirmațiile cursantului și nu va aborda subiecte din afara lui.

Repere generale în evaluare:

Cursanții vor alege una dintre tehnici DGC, o vor raporta la disciplină / clasă / modul de formare profesională, la competențele generale /specifice ale disciplinei sau la competențele profesionale, vor realiza managementul aplicării tehnicii (formulare clară a sarcinii, în corespundere cu tehnica, alocarea timpului necesar, evaluarea procesului și a produsului, crearea perechilor, a echipelor etc.)

Evaluarea finală se face în varianta de follow-up și include:

- Proiectarea unei activități didactice cu aplicarea unei tehnici DGC;
- Descrierea verbală a contextului;
- Elaborarea materialelor necesare pentru aplicarea tehnicii;
- Aplicarea tehnicii în grupul de cursanți;
- Autoevaluare și evaluare reciprocă.

VII. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Bocoș, Mușata-Dacia. *Instruirea interactivă: repere axiologice și metodologice*. Iași: Polirom, 2013. ISBN 978-973-46-3248-0. 470 p.
2. Cartaleanu, Tatiana; Cosovan, Olga. *Atelierul de lectură în demersul educațional. Strategii de dezvoltare a gândirii critice*. Chișinău: Centrul Educațional „Pro Didactica”, 2004. ISBN 9975-9850-1-7. 68 p.
3. Cartaleanu, T., Cosovan, O. *Formarea competențelor profesionale prin dezvoltarea gândirii critice*. Chișinău, Centrul Educațional Pro Didactica, 2017. 114 p. ISBN 978-9975-3039-8-9.
4. Cartaleanu, Tatiana; Cosovan, Olga, *Proiectul și portofoliul în dezvoltarea competenței de gândire critică* Chișinău: Centrul Educațional “Pro Didactica”, 2021 (Tipogr. “Bons Offices”). – 116 p. : tab.– (Colecția “Biblioteca Pro Didactica”, ISBN 978-9975-3013-2-9) (Seria “Gândire critică”, ISBN 978-9975-3039-7-2).
5. Cartaleanu, Tatiana; Cosovan, Olga; Goraș-Postică, Viorica; Lîsenco, Sergiu; Sclifos, Lia. *Formare de competențe prin strategii didactice interactive*. Chișinău: Centrul Educațional Pro Didactica, 2008. 978-9975-9763-4-3. 204 p.
6. Cartaleanu, Tatiana; Ghicov, Adrian. *Predarea interactivă centrată pe elev: Ghid metodologic pentru formarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar*. Chișinău: Î.E.P. Știința, 2007. ISBN 978-9975-67-272-6. 60 p.
7. Cerghit, Ioan. *Sisteme de instruire alternative și complementare: structuri, stiluri și strategii*. București: Aramis Print, 2002. ISBN 973-85939-4-8. 320 p.
8. *Citind, învăț să fiu. Auxiliar didactic pentru psihologi școlari, diriginți, profesori*. Coord. Violeta Dumitrașcu. Chișinău: Centrul Educațional „Pro Didactica”, 2008. ISBN 978-9975-9763-0-5. 144 p.
9. *Competența acțional-strategică?! Coord. Viorica Goraș-Postică*. Chișinău: Centrul Educațional „Pro Didactica”, 2012. ISBN 978-9975-4125-5-1. 152 p.
10. Cosovan, Olga; Cartaleanu, Tatiana; Sclifos, Lia; Handrabura, Loretta; Crețu, Nicolae; Lîsenco, Serghei. *Evaluarea în cheia dezvoltării gândirii critice*. Chișinău: Centrul Educațional „Pro Didactica”, 2005. ISBN 9975-9850-4-1. 72 p.
11. *Ghid de proiectare a activităților de formare în instruirea adulților*, Chișinău, Centrul Educațional Pro Didactica, 2016. ISBN 978-9975-9544-8-8.

12. Minder, Michel. *Didactica funcțională, obiective, strategii, evaluare*. Chișinău: Cartier, 2003. ISBN 9975-79-39-1. 360 p.
13. Nicu, Adriana. *Strategii de formare a gândirii critice*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2007. ISBN (13) 978-973-30-1658-8. 336 p.
14. Oprea, Crenguța Lăcrămioara. *Strategii didactice interactive*. Ed. a 2-a. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2007. ISBN 978-973-30-1695-3. 304 p.
15. Pânișoară, Ion-Ovidiu. *Profesorul de succes: 59 de principii de pedagogie practică*. Iași: Polirom, 2009. ISBN 978-973-46-1316-8. 332 p.
16. Sclifos, Lia; Goraș-Postică, Viorica; Cosovan, Olga; Cartaleanu Tatiana; Beznițchi, Lidia; Copăceanu, Roman. *O competență-cheie: a învăța să înveți. Ghid metodologic*. Chișinău: Centrul Educațional „Pro Didactica”, 2010. ISBN 978-9975-4125-0-6. 136 p.
17. Temple Ch. et al. *Aplicarea tehnicilor LSDGC*. Supliment al revistei *Didactica Pro...*, 2003, nr.2. 94 p.
18. Temple, Ch. et al. *Inițiere în metodologia Lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice*. Supliment al revistei *Didactica Pro...*, 2001, nr.1. 60 p.
19. Temple, Ch. et al. *Învățare prin colaborare*. Supliment al revistei *Didactica Pro...*, 2002, nr.7. 56 p.

Agencia Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare
Direcția evaluare în învățământul general

Aprobat

Președintele Consiliului de
conducere al ANACEC

"05" 02. 2021

CURRICULUM

Program de formare profesională continuă cu specializare de scurtă durată " Evaluarea calității
în învățământul general"

Secțiunea:

Evaluarea cadrelor de conducere din învățământul general

Echipa de autori:

Tamara TONU, șef secție
Secția evaluare în învățământul primar și gimnazial, DEIG
Lilia ARTENI, inspector principal,
Secția evaluare în învățământul primar și gimnazial, DEIG

Chișinău, 2020

Cuprins:

I.	Notă de prezentare	3
II.	Structura curriculumului	4
III.	Structura și durata cursului:	4
IV.	Repartizarea curriculumului de formare pe unități de conținut/ ore.....	5
V.	Finalitățile de studiu	7
VII.	Strategii de predare-învățare	7
VIII.	Strategii de evaluare.....	8
IX.	Lucrul individual	9
X.	Webografie și bibliografie selectivă	9

I. Notă de prezentare

Curriculumul *Evaluarea cadrelor de conducere din învățământul general* reprezintă un document normativ ce reflectă condițiile și cerințele evaluării activității cadrelor de conducere din învățământul general.

Învățământul general, prin misiunea sa, prin competențele resurselor umane implicate în procesul de organizare, gestionare și instruire, reprezintă unul dintre promotorii esențiali al calității în domeniul educației cât și în evoluția social-economică a Republicii Moldova.

Într-o lume a globalizării educația impune exigențe pe măsura schimbărilor și transformărilor în toate domeniile vieții. Prezentul Curriculum are menirea de a răspunde la schimbările ce se produc în învățământul general privind asigurarea calității în educație, oferind posibilități de dezvoltare a cadrelor de conducere din învățământul general în domeniul evaluare și promovare a managementului eficient în educație.

Aplicarea Curriculumului va permite familiarizarea formabililor cu cerințele/ condițiile necesare unei bune organizări și desfășurări al procesului de evaluare a cadrelor de conducere conform prevederilor *Standardelor de competență profesională a cadrelor de conducere* și a *Metodologiei de evaluare a cadrelor de conducere din învățământul general*.

Scopul prezentului curriculum este stabilirea unui cadru normativ-reglatoriu pentru elaborarea activităților de formare și dezvoltare a competențelor profesionale necesare evaluării și autoevaluării cadrelor de conducere în baza *Standardelor de competență profesională a cadrelor de conducere din învățământul general*.

Structura curriculum-ului a fost concepută drept una modulară, racordată la finalitățile curriculum-ului cursului de formare *Evaluarea cadrelor de conducere din învățământul general*.

Rezultate preconizate pentru procesul de formare:

Cunoștințe

Cunoașterea suportului teoretic asupra actelor normative privind evaluarea externă în învățământul general și a particularităților instrumentelor de evaluare.

Abilități

Aplicare/ utilizare a cadrului normativ și a instrumentelor de evaluare în aprecierea critică a activității manageriale și a fortificării competențelor profesionale cadrelor de conducere din învățământul general.

Atitudini

Gestionarea atitudinilor pentru rezultatele evaluării și necesitatea perfecționării continue a cadrelor de conducere în vederea asigurării calității în educație.

Competențe specifice:

- Cunoașterea și înțelegerea cadrului normativ privind evaluarea externă în învățământul general;
- Respectarea cadrului legislativ și normativ în procesul de realizare a atribuțiilor profesionale;
- Aprecierea autoevaluării în baza *Standardelor de competență profesională a cadrelor de conducere din învățământul general*;
- Înțelegerea și aplicarea prevederilor *Metodologiei de evaluare a cadrelor de conducere din învățământul general în planificarea și organizarea procesului de evaluare*;
- Aplicarea instrumentelor de evaluare în realizarea Raportului anual de activitate al cadrului de conducere;
- Respectarea cerințelor și valorilor profesionale în elaborarea Planului de îmbunătățire a activității profesionale
- Promovarea culturii calității în sistemul educațional.

Grupul țintă este reprezentat de cadre de conducere din învățământul general: directori și directori adjuncți, precum și diverși experți din domeniul educației.

Implementarea eficientă a curriculumului presupune:

- formarea profesională continuă a cadrelor de conducere;
- crearea condițiilor manageriale, logistice și motivaționale;
- realizarea obiectivelor specifice modulelor cursului de formare;
- monitorizarea comunicării, participării și a motivării persoanelor implicate;
- prevederea elementelor de flexibilitate care fac posibilă modificarea pe parcurs (dacă situația o cere);
- combaterea rezistenței la schimbare prin înlăturarea barierelor;

II. Structura curriculumului

Tipul	Modular
Categorii de beneficiari	Cadre de conducere și experți din învățământul general
Durata programului	90 ore
Numărul de credite profesionale	3
Forme de evaluare	Inițială, continuă, finală

III. Structura și durata cursului:

Cursul de formare a fost conceput într-o succesiune logică de 3 (trei) Module, pe o durată de 3 zile (90 ore)

Nr. crt.	Module	Numărul de ore			
		total	teoretice	practice	individuale
1	Repere conceptuale și normative ale evaluării cadrelor de conducere din învățământul general	30	4	-	26
2	Procesul de evaluare a cadrelor de conducere din învățământul general	24	4	4	16
3	Aplicarea instrumentelor de evaluare	36	-	12	24
Total		90	8	16	66

Astfel, programul de formare prevede 24 ore de pregătire teoretică și aplicativă și 66 ore de pregătire individuală (care includ ghidare și consiliere individuală în caz de necesitate).

IV. Repartizarea curriculumului de formare pe unități de conținut/ ore

Competențe specifice	Unități de conținut (teme)	Numărul de ore			
		Total	contact direct		individuale
			teoretice	practice	
Cunoașterea și înțelegerea cadrului normativ privind evaluarea externă în învățământul general; Respectarea cadrului legislativ și normativ în procesul de realizare a atribuțiilor profesionale.	Modulul I. Repere conceptuale și cadrul normativ privind evaluarea cadrului de conducere din învățământul general				
	1. <i>Repere conceptuale privind evaluarea cadrelor de conducere din învățământul general</i> 2. <i>Cadrul legislativ-normativ național privind evaluarea externă în învățământul general</i> 2.1. <i>Cadrul normativ privind evaluarea cadrelor de conducere din învățământul general elaborat de MECC.</i> 2.2. <i>Cadrul normativ privind evaluarea cadrelor de conducere din învățământul general elaborat de ANACEC.</i>	30	4	-	26
	Total modul ore:	30	4	-	26
Înțelegerea și aplicarea prevederilor Metodologiei de evaluare a cadrelor de conducere din învățământul general în planificarea și organizarea procesului de evaluare; Aprecierea autoevaluării în baza Standardelor de competență profesională a cadrelor de conducere din învățământul general.	Modulul II. Procesul de evaluare a cadrelor de conducere din învățământul general				
	2. <i>Metodologia de evaluare a cadrelor de conducere din învățământul general</i> 2.1. <i>Autoevaluarea cadrelor de conducere în baza Standardelor de competență profesională</i> 2.2. <i>Procedura de realizare a evaluării externe a cadrelor de conducere din învățământul general</i>	14	2	2	10
	3. <i>Instrumente de evaluare</i> 3.1. <i>Criteriile de evaluare</i> 3.2. <i>Scara de notare</i> 3.3. <i>Acordarea și cuantificarea punctajului în procesul de evaluare</i> 3.4. <i>Structura și conținutul Raportului anual de activitate a cadrului de conducere din învățământul general</i>	10	2	2	6
	Total modul ore:	24	4	4	16
Aplicarea instrumentelor de evaluare în realizarea Raportului anual de activitate al cadrului de conducere;	Modulul III. Aplicarea instrumentelor de evaluare				
	4. <i>Criteriile de evaluare în procesul de autoevaluare</i> 4.1. <i>Raportul anual de activitate a cadrului de</i>	11 13	- -	3 5	8 8

Respectarea cerințelor și valorilor profesionale în elaborarea Planului de îmbunătățire a activității profesionale. Promovarea culturii calității în sistemul educațional.	<i>conducere din învățământul general</i>				
	4.2. <i>Planul de îmbunătățire a activității profesionale al cadrului de conducere din învățământul general</i>	12	-	4	8
	Total modul ore:	36	-	12	24
	TOTAL	90	8	16	66

V. Finalitățile de studiu

La sfârșitul cursurilor de formare formabilii vor fi capabili:

- să analizeze nivelul de pregătire și dinamica dezvoltării sale profesionale;
- să utilizeze eficient cadrul normativ național privind evaluarea cadrelor de conducere din învățământul general;
- să estimeze esența și importanța autoevaluării activității profesionale;
- să utilizeze eficient tehnici de autoevaluare/ evaluare.
- să aplice prevederile *Metodologiei de evaluare a cadrelor de conducere din învățământul general*;
- să respecte cerințele în elaborarea Raportului anual de activitate;
- să stabilească argumentat punctajul acordat per indicator;
- să aplice în procesul de autoevaluare diverse instrumente de evaluare;
- să manifeste atitudini constructive și percepții obiective privind asigurarea calității;
- să identifice dovezi relevante pentru fiecare indicator al standardelor competențelor profesionale;
- să formuleze concluzii justificate, bazate pe constatări argumentate;
- să aplice rezultatele evaluării în elaborarea Planului de îmbunătățire a activității profesionale;
- să propună exemple de bune practici pentru instituție
- să demonstreze deschidere și comunicare asertivă în cadrul procedurii de evaluare;
- să demonstreze capacitatea de a acționa în situații/ medii interculturale;
- să gestioneze eficient resursele umane, materiale și de timp;
- să argumenteze importanța evaluării cadrului de conducere în scopul asigurării calității în educație;
- să își dezvolte continuu competențele profesionale în vederea promovării culturii calității în sistemul educațional.

VI. Strategii de predare-învățare

Strategiile de predare-învățare se axează pe diverse abordări didactice de natură să contribuie la valorificarea standardelor de competență profesională a cadrelor de conducere din învățământul general în procesul de formare a evaluatorilor.

Strategiile de instruire promovate de prezentul curriculum se axează pe triada predare - învățare - evaluare sau, mai exact, pe:

- oferirea suportului informațional, conceptualizat și elucidat de formator în corespundere cu cerințele actuale de implementare a documentelor de politici educaționale;
- asimilarea *step by step* a conținuturilor propuse pentru înțelegerea și însușirea etapelor și al particularităților de evaluare a cadrelor de conducere din învățământul general;
- plasarea formabilului în postura de evaluator, cu asumarea responsabilității de apreciere și argumentare în baza dovezilor relevante a poziției adoptate într-o situație sau alta, și estimarea prestanței sale de analist/ furnizor de sugestii de îmbunătățire.

Metodologia de predare apelează la strategii ce includ atât predarea directă (formală), cât și cea indirectă (informală).

Predarea formală se bazează pe dezvoltarea unor abilități practice în vederea realizării procesului de autoevaluare, prin încurajarea discuției dirijate, al activității individuale și de grup.

Predarea informală se bazează, în special, pe activități de prezentare și transmitere a informației conform unităților de conținut, pe activități bazate pe cunoștințele și experiențele anterioare.

Metode didactice:

Pentru **Modulul I** se vor aplica metode de predare – învățare ce țin de activitatea directă cu auditoriul (*prezentarea, elemente de prelegere, furtuna de idei (Brainstorming), analiza,*

demonstrația, studiu de caz, panel etc.), dar și metode pentru activitatea individuală (învățare prin descoperire sub ghidarea unui consultant),

Pentru **Modulul II** se vor aplica metode de predare-învățare combinate ce vor ține de activitatea desfășurată plenar cu auditoriul și realizarea unor exerciții și activități practice în grup/ echipă (*discuție de grup, dezbateri, metoda proiectului, studiu de caz, simularea problematizată* etc.).

Pentru **Modulul III** se vor aplica metode bazate pe activitatea individuală (*reflectarea, analiza, explorare, practicarea unei abilități*) realizarea individuală al sarcinilor și exercițiilor practice în baza cunoștințelor prezentate și acumulate în cadrul Modulelor I și II).

Metodologia de instruire folosită de către formatori va urmări principiul învățării prin experimentare. Astfel exercițiile și prezentările realizate vor urmări existența unei legături directe între cunoștințe și abilități și vor avea relevanță directă cu activitatea profesională cu care se confruntă participanții. Fiecare participant va avea ocazia de a interacționa cu formatorii și cu ceilalți participanți.

Se va urmări comunicarea interactivă între formatori și formabilii cadrul sesiunilor de instruire/formare.

Formatorii vor realiza procesul de formare, construind abordări personalizate ale activităților de formare, în funcție de specificul grupurilor țintă și alți factori de impact. Astfel, se vor promova strategii orientate de următoarele paradigme:

- Paradigma învățării ca elaborare (inter)activă de cunoștințe - învățarea în grup, prin cooperare, prin reciprocitate, în contextul alternării formelor de organizare.
- Paradigma învățării ca o construcție a cunoașterii ce subliniază importanța învățării independente, a implicării în situații deschise de formare și comunicare, a managementului cunoașterii.

Formabilul se formează ca un constructor al învățării și a propriei cunoașteri, iar formatorul are rolul de model și manager al situațiilor de instruire, oferind sprijin activ și încurajând autonomia în activitatea formabililor. Se vor construi abordări personalizate ale activităților de formare a cadrelor de conducere, urmărind specificul grupurilor țintă și alți factori cu impact.

În acest sens, vor fi promovate forme și modalități dominate de paradigma instruirii conștientizate sau formatoare. Beneficiarii vor fi încurajați să manifeste autonomie și responsabilitate pentru propria instruire.

Mijloace didactice:

- *informativ – demonstrative* (dispozitive, scheme, proiector, spoturi video etc);
- *de investigare, exersare și formare a deprinderilor* (acte normative, rapoarte de activitate, ghiduri, metodologii etc);
- *de evaluare a cunoștințelor* (teste grilă, chestionare, portofoliu)

VII. Strategii de evaluare

Prefigurarea strategiilor de evaluare presupune aplicarea unor metode de testare și evaluare a cunoștințelor și abilităților practice ale formabililor.

Pentru **Modulul I** se va recurge la o probă de evaluare inițială, care se va realiza la începutul cursului, și o probă de evaluare formativă sub forma unui test grilă aplicată după prima parte a cursului, ca urmare a studierii documentelor normativ-reglatorii în domeniu. Evaluarea va permite determinarea măsurii în care formabilii cunosc și înțeleg aspectele legale, asigurând astfel premise pentru asimilarea conținuturilor și dezvoltarea competențelor în conformitate cu cea de-a doua parte. Rezultatele acesteia vor servi drept reper pentru organizarea/ adaptarea procesului de instruire și a activităților practice ulterioare, realizate în funcție de nevoile/ specificul formabililor.

Pentru **Modulul II** se va aplica evaluarea formativă, continua pentru realizarea feed-back-ului pas cu pas. Evaluarea formativă se va realiza oral și scris, atât prin întrebări – răspunsuri, cât și prin realizarea unor exerciții practice pe parcursul desfășurării cursului. Instruirea pentru

Modulul II se va finaliza cu completarea de către formabili a unui test – grilă cu conținut ce reflectă subiectul instruirii.

Evaluarea finală se va desfășura la sfârșitul programului de instruire al **Modulului III**, în vederea aprecierii abilității formabililor de a realiza acțiuni necesare pentru rezolvarea unor sarcini practice, specifice procesului de autoevaluare. Aceasta implică și funcția de certificare a rezultatelor instruirii și de recunoaștere a competenței acestora în domeniul evaluării cadrelor de conducere din învățământul general.

Evaluarea finală se va realiza prin completarea unui Portofoliu cu proiect de Raport anual de activitate și secvență de Plan de îmbunătățire a activității profesionale al cadrului de conducere din învățământul general .

Formele și tipurile evaluărilor vor fi identice pentru ambele modalități de instruire: directă și online.

VIII. Lucrul individual

Activitatea individuală a formabililor ghidați de formatori include:

- Analiza actelor normative;
- Studierea independentă a surselor științifico-metodice;
- Analiza și aplicarea instrumentelor de evaluare în elaborarea proiectului de Raport de activitate;
- Elaborarea unui proiect de Raport de activitate;
- Realizarea unei schițe de Plan de îmbunătățire a activității profesionale al cadrului de conducere din învățământul general.

Sarcinile pentru lucrul individual și elaborarea cu ghidarea indirectă a formatorului al secvenței din Raportul de activitate a cadrului de conducere, vor fi evaluate conform grilei de apreciere:

Criteriu		Criteriu		Criteriu	
aspect	puncte	aspect	puncte	aspect	puncte
Aplicarea cadrului normativ privind evaluarea cadrelor de conducere din învățământul general	2	Formularea și prezentarea obiectivă a punctelor forte și a ariilor de îmbunătățire	2	Respectarea structurii și conținutului Raportului	2
Determinarea și prezentarea dovezilor relevante în completarea raportului de activitate	2	Argumentarea justificată al nivelului de realizare al indicatorilor standardelor de competență profesională	3	Respectarea regulilor de redactare și formatare a textului	2
Identificarea obiectivelor de dezvoltare în baza rezultatelor autoevaluării/ autoevaluării	3	Claritatea și logica expunerii constatrilor și concluziilor	2	Aspectul și forma grafică de prezentare a textului	2
În total: 20 puncte	7		7		6

* Formabilul va obține în finalul activității un rezultat exprimat printr-un număr de puncte din totalul de 20. Punctele se vor converti în calificativ: „admis/ respins”. Calificativul „admis” presupune acumularea a cel puțin 14 puncte.

IX. Webografie și bibliografie selectivă:

Surse obligatorii:

- Codul educației:

- <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=355156>
- Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația 2020”:
- https://mecc.gov.md/sites/default/files/1_strategia_educatia-2020_3.pdf
- Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 201 din 28 februarie 2018: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119171&lang=ro
- Standardele de competență profesională ale cadrelor de conducere din învățământul general, aprobate prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20.07.2018;
- Metodologia de evaluare a cadrelor de conducere din învățământul general, aprobată prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. din
- https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_de_conducere_din_invatamantul_general.pdf
- Cadrul de referință al Curriculumului Național:
- https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_final_rom_tipar.pdf
- Recomandări-cadru privind structurile de management intern al calității (Dispoziția ME nr. 503 din 27.11.2014) https://mecc.gov.md/sites/default/files/dispozitia_ministrului_educatiei_nr._503_din_27_noiembrie_2014.jpg
- Nomenclatorul tipurilor de documentație școlară și rapoarte în învățământul general:
- https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_debirocratizare_modificari.pdf
- Regulamentul - tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II, aprobat prin ordinul MECC nr. 235 din 25.03.2016:
- https://mecc.gov.md/sites/default/files/regulament_organizare_si_functionare_institutii_in_vatamint_gene.pdf

Surse recomandate:

- Andrițchi V. *Metodologia managementului resurselor umane în instituția școlară*. Chișinău:PRINT- Caro SRL, 2009.
- Avram E. *Psihologie organizațional – managerială. Tendințe actuale*. Iași: Polirom, 2008.
- Boboc I. *Psihologia organizațiilor școlare și managementul educațional*. București: Didactică și Pedagogică, R.A., 2002.
- Bogaty Z. *Orientări actuale în psihologia conducerii*. In: Psihologie aplicată, Anul II, 2000, nr.4. 4.
- Bush T. *Leadership și management educațional. Teorii și practici actuale*. Iași: Polirom, 2015.
- Callo T. *Paradigma conceptuală a monitorizării*. În: Unitatea de învățământ: Management educațional. Chișinău: „GINIVAS”, 2002.
- *Concepția managementului calității în învățământul general*
<http://studiamsu.eu/wp-content/uploads/01.-p.03-101.pdf>
- *Calitate în educație*:
<http://mentoraturban.pmu.ro/sites/default/files/ResurseEducativale/Modul%206%20Calitate%20in%20educatie.pdf>
- *Managementul calității în educație*: <https://www.edufarm.snsr.ro/baza-de-date-online-cu-resurse-educationale-pentru-sustinerea-educatiei-incluzive-de-calitate/managementul-calitatii-in-educatie>
- Ceaușu I. *Tratat de management*, Ediția a II-a. București: A.T.T.R., 1998.
- Chivu R. *Elemente generale de managementul educației*. București: Meronia, 2008.
- Cristea S. *Managementul organizației școlare*. București: Didactică și Pedagogică, 2003.
- Cebanu L. *Influența stilului managerial asupra activității instituției preșcolare*
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Managementul%20educa%C5%A3ional_2017.pdf

- Cotos L. *Rolul stilului managerial în dezvoltarea culturii organizaționale* https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Managementul%20educa%C5%A3ional_2_017.pdf
- Dermenji-Gurgurov S. *Competențele managerului de succes într-o epocă a modernizării educaționale* https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Managementul%20educa%C5%A3ional_2_017.pdf
- Dijmărescu I. *Bazele Managementului*. București: Didactică și Pedagogică, 1995.
- Gherghe M., Zaharia D. *Manualul directorului de școală*. Editura: Cluj, Paralela 45, 2015.
- Goraș-Postică V. (coord.). *Competența interculturală. Auxiliar didactic*. Chișinău: Centrul Educațional „Pro Didactica”, 2015.
- Gorun A. *Educația încotro? Modele de administrare a sistemului educațional*. Târgu-Jiu: Academica Brâncuși, 2010.
- Gremalschi A., Vremiș M., Vladicescu N. *Etica și integritatea academică în învățământul general*. Chișinău: S.n., 2016.
- Iosifescu S. (coord.) *Management educațional*. MEC. București, 2001.
- Iosifescu C.Ș. *Manualul de evaluare internă a calității*. Cluj-Napoca: Qual Media, 2013.
- Popa V. *Dezvoltarea unității educaționale. Un model funcțional de asigurare a calității*. Chișinău: Arc, 2006.
- Țoca I. *Agenda directorului*. București: Didactica și pedagogica, 1997.
- Manolescu A. *Managementul resurselor umane*. București: RA, 1998.
- Juc N. *Monitorizarea asigurării calității educației în unitatea școlară*. Teza de doctor în pedagogie. Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 2011.
- Juc N. *Reconsiderarea monitorizării din perspectiva calității educației*. În: Studia Universitatis, nr.9 (29), Chișinău: USM, 2009.
- Paloș R., Sava S., Ungureanu D. *Educația adulților. Baze teoretice și repere practice*. Iași: Polirom, 2007.
- Patrașcu D., Ursu A., Jinga I. *Management educațional preuniversitar*. Chișinău: ARC, 1997.
- Stog L., Caluschi M., Gugiuman A. ș.a. *Psihologia managerială*, Ed. 1. București: Cartier, 2002.
- Zlate M. *Tratat de psihologie organizațional-managerială*, Volumul I. Iași: Polirom, 2004.
- Панасюк В.П. *Системное управление качеством образования в школе*. 2-е издание. Санкт-Петербург, 2000.
- Строкова Т.А. *Качество образования: сущность и критерии мониторинговой оценки*. Образование и наука. Москва, 2009.

